

Ewaluacja zewnętrzna

realizacji

Strategii Rozwoju Lokalnego

Kierowanego przez Społeczność (LSR) na lata 2014 – 2020

dla

Lokalne Grupy Działania „ZIELONE SIOŁO”

Realizacja:

OMIKRON Mariusz Wachowicz

1. Wstęp

Ewaluacja i zasady jej prowadzenia w LGD wynikają z wytycznych nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Planowane cele, metody i narzędzia ewaluacyjne mieszczą się w zakresie wytyczonym przez Podręcznik Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju z marca 2017 roku. Niemniej potrzeba ewaluacji wynika również z samego procesu realizacji Strategii oraz konieczności ciągłej dbałości o utrzymanie wysokiej jakości podejmowanych interwencji.

Zmiany społeczne i gospodarcze sprawiają, że konieczna jest analiza Strategii pod kątem jej aktualności, ale także sprawności i efektywności jej dotychczasowej realizacji oraz użyteczności podejmowanych działań i przyjmowanych rozwiązań. Rzetelne ocenienie Strategii na tym etapie wdrażania, wymaga nie tylko przyjrzenia się uzyskanym efektom, ale także samemu procesowi, aby można było zidentyfikować elementy wymagające poprawy. Uzyskane wyniki zostaną uwzględnione przez LGD w kolejnym okresie programowania 2021-2027.

Niniejszy raport jest zwięźczeniem ewaluacji prowadzonej w LGD pomiędzy kwietniem 2022 roku, a styczniem 2023 roku. Jednak dane wykorzystane w raporcie pochodzą z różnych okresów od rozpoczęcia realizacji Strategii w 2016 roku do 31 grudnia 2021. Oprócz danych z monitoringu prowadzonego systematycznie przez organy LGD, w planach komunikacji określone są konkretne działania mające na celu pozyskiwanie informacji oraz dzielenie się nimi z interesariuszami i ze społecznością. Działania te, szczególnie polegające na ankietowaniu odpowiednich grup respondentów, prowadzone były przez LGD systematycznie, według harmonogramu zapisanego w Planie komunikacji.

Większość procesu zbierania danych potrzebnych do ewaluacji spoczywa na pracownikach Lokalnej Grupy Działania. Bez nich, ich systematycznej pracy i zaangażowania nie udało się zgromadzić materiału do napisania niniejszego dokumentu. Podziękowania należą się nie tylko Pani Prezes, pracownikom, i członkom Zarządu ale także zaangażowanym w wywiady członkom Rady, uczestnikom spotkań grupowych, wnioskodawcom i beneficjentom. Nie można zapomnieć również o szeregowych członkach Stowarzyszenia, sympatykach oraz wszystkich respondentach, którzy rzetelnie wypełniali ankiety.

2. Streszczenie najważniejszych wyników badania

- Na terenie Lokalnej Grupy Działania „ZIELONE SIOŁO” na koniec 2021 roku mieszkało 49 147 osób, o 1992 mniej, niż w 2015 rok, co oznacza, że depopulacja w tym regionie wynosi 4%. Gminy należące do grupy znacząco różnią się od siebie pod względem liczby zamieszkującej je ludności.
- Dodatkowo saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zewnętrznym należy przypisać gminom Ostrów Mazowiecka (+43 osób) oraz Wąsewo (+7 osób). Najniższe saldo zarejestrowano w gminie Małkinia Górna, w sumie o 65 osób więcej opuściło tę gminę, niż do niej przyjechało.
- Średni odsetek osób w wieku produkcyjnym (jeden ze wskaźników ważnych dla rozwoju przedsiębiorczości) w % ludności dla obszaru LGD wynosi 60% i jest powyżej średniej dla województwa mazowieckiego (58%).
- Społeczność gmin należących do LGD starzeje się. Co piąty mieszkaniec (20%) jest lub ma powyżej 65 lat, lub mniej niż 14 lat. Wspomina grupa stanowi największą część społeczności w gminie Nur, dzieckiem lub seniorem jest tam co czwarty mieszkaniec (25%). Najniższy wskaźnik obserwujemy w gminie Ostrów Mazowiecka (17%).
- Wydatki budżetów gmin na jednego mieszkańca stale wzrastają, także w gminach LGD „ZIELONE SIOŁO”. Najwięcej wydaje się na jedną osobę w gminie Zaręby Kościele, natomiast do największego wzrostu wydatków od roku 2015 doszło w gminie Małkinia Górna.
- W latach 2015 – 2020 szybko spadła liczba osób objętych środowiskową pomocą społeczną. Przeciętnie w gminach LGD w 2020 było takich osób 546 na 10 tysięcy mieszkańców, w 2015 - 1102 osób.
- Na terenie gmin należących do Lokalnej Grupy Działania z roku na rok wzrasta liczba podmiotów gospodarki narodowej ogółem. Średnio w każdej z gmin liczba ta wzrosła o 15%, tymczasem w gminach należących do województwa mazowieckiego – średnio o 17%.
- Od 2015 do 2021 roku liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na terenie LGD wzrosła w każdej z gmin średnio o jedną dziesiątą. Stosunkowo najwięcej fundacji i stowarzyszeń działa na terenie gminy Wąsewo, najmniej natomiast na obszarze gminy Szulborze Wielkie.
- Na obszarze funkcjonowania LGD w ciągu sześciu lat liczba osób bezrobotnych spadła o 36%. W 2021 roku obszar LGD „ZIELONE SIOŁO” zamieszkiwało w sumie 1578 zarejestrowanych bezrobotnych, w tym 758 mężczyzn i 820 kobiet.
- Niemal połowa mieszkańców (47%) zadowolonych jest z warunków życia w gminie, 36% „trochę jest, a trochę nie jest” zadowolona. Nieusatysfakcjonowana warunkami grupa stanowi 17% przebadanych osób, jedynie 1% ankietowanych nie ma zdania w tej kwestii.

- Jedna czwarta przebadanych osób rozważa zmianę miejsca zamieszkania. Do głównych powodów tej deklaracji zaliczyć należy brak perspektyw zawodowych.
- Zdecydowana większość mieszkańców (70%) korzystała z obiektów, infrastruktury finansowanej ze środków unijnych, w tym 27% twierdzi, że często korzysta z tych obiektów. Również 60% badanych deklaruje swój osobisty udział w projektach takich jak szkolenia, spotkania i festyny finansowanych ze środków unijnych, z czego 19% korzysta z nich często. Jedna piąta nie korzysta z powyższych projektów.
- Gdyby mieszkańcy LGD „ZIELONE SIOŁO” sami mogli decydować o dystrybucji środków finansowych to przeznaczyliby je przede wszystkim na infrastrukturę drogową. Dofinansowania wymagają również działania zwiększające liczbę miejsc pracy poza rolnictwem.
- W ocenie funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania nie zarejestrowano jakichkolwiek negatywnych wypowiedzi. Aż 85% badanych bardzo dobrze ocenia pracę LGD, 15% ocenia ją dobrze.
- Biuro i pracownicy LGD zostali ocenieni bardzo wysoko. W sumie najwięcej pozytywnych głosów zarejestrowano w obszarze organizacji naborów wniosków. Prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych dla mieszkańców oraz prowadzenie doradztwa oceniane jest w większości pozytywnie.
- Większość mieszkańców informacje na temat funkcjonowania LGD czerpie z bezpośrednich kontaktów z pracownikami Biura (92% głosów). Jeśli chodzi o preferowany kanał przekazywania informacji zwrotnej, większość wybrała ankietę elektroniczną (69% głosów)
- Wszyscy przebadani twierdzą, że nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców. Według 46% nabory wpisywały się w potrzeby idealnie, a według 54% nabory w większości były adekwatne względem problemów, z którymi mierzą się na co dzień mieszkańcy. Nabory wniosków pomogły głównie w promocji obszaru objętego LSR oraz zachowaniu dziedzictwa lokalnego.
- Wszyscy przebadani mieszkańcy deklarują, że według nich środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie, z czego 75% jest zdecydowanie przekonana o tym, że inwestycja ta była z korzyścią dla społeczności.

1.	Wstęp	2
2.	Streszczenie najważniejszych wyników badania.....	3
3.	Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.....	6
3.1.	Cel główny i cele szczegółowe badania	6
3.2.	Zakres przedmiotowy badania.....	6
3.3.	Kryteria ewaluacyjne.....	6
3.4.	Pytania badawcze	7
4.	Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.....	9
5.	Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.....	14
5.1.	Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju.....	14
5.2.	Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju.....	21
5.3.	Funkcjonowanie LGD	28
5.4.	Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju	39
6.	Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze	43
7.	Podsumowanie, wnioski i rekomendacje.....	48
8.	Spis tabel i wykresów	50
9.	Aneksy tworzone w toku realizacji badania	52
9.1.	Scenariusz wywiadu pogłębianego z wnioskodawcami/beneficjentami:	52
9.2.	Scenariusz wywiadu pogłębianego z przedstawicielami gmin:	52
9.3.	Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków LGD	53
9.4.	Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD	60
9.5.	Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego.....	69

3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.

3.1. Cel główny i cele szczegółowe badania

Celem głównym badania jest przeprowadzenie ewaluacji zewnętrznej funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania oraz realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.

Cele szczegółowe:

- Wypełnienie obowiązku przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej (zgodnie z Wytycznymi 5/3/2017 i 10/1/2022 MRiRW).
- Uzyskanie użytecznych informacji na temat wdrożenia LSR.
- Opracowanie rekomendacji oraz planu ich wdrożenia.
- Wykorzystanie wyników badań społecznych we wstępnej konceptualizacji kolejnej LSR.

3.2. Zakres przedmiotowy badania

Realizacja LSR: stopień realizacji celów i wskaźników, stopień realizacji wybranych operacji oraz wykorzystania budżetu, jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur, oddziaływanie realizacji LSR na rozwój lokalny, bariery realizacji LSR, jakość procesu partycypacji, operacji i procedur.

Działalność biura: efektywność pracy biura i organów LGD, ocena przebiegu konkursów, ocena sposobu przepływu informacji, efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności, innowacyjność, proces rozwoju pracowników, efektywność animacji i doradztwa, ochrona danych osobowych, jakość procesu archiwizacji i monitoringu.

Funkcjonowanie partnerstwa: jakość podejmowanych uchwał, skuteczność nadzoru nad biurem LGD, jakość reakcji na zmieniające się warunki, umiejętność współpracy i atmosfera pracy, skuteczność działań strategicznych, jakość współpracy regionalnej i ponadregionalnej, jakość relacji z otoczeniem i promocji.

3.3. Kryteria ewaluacyjne

Kryteria ewaluacyjne stosowane w badaniach to: **skuteczności** bezpośrednio pozwalająca ocenić, na ile efektywne są działania w zakresie osiągnięcia celów określonych w dokumentach programowych oraz jak skuteczna jest działalność biura LGD. Z kryterium skuteczności powiązane jest również kryterium **użyteczności**, które rozumiane jest, jako kryterium pozwalające ocenić stopień zaspokojenia istotnych potrzeb grup docelowych lub przyczynienia się do rozwiązania problemów, niezależnie od tego, czy były one zasygnalizowane przez cele interwencji. Zastosowane będzie także kryterium **trwałości**.

Trwałość – w przypadku tego badania – pozwoli ocenić, w jakim stopniu pozytywne efekty zrealizowanych interwencji (na poziomie celów) mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tych projektów na proces rozwoju społeczności lokalnej w dłuższym okresie.

3.4. Pytania badawcze

Zgodnie z wytycznymi nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowane zostały odpowiedzi na poniższe pytania badawcze zgrupowane w kategorii analitycznej:

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

- Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?

Ocena wpływu na kapitał społeczny

- Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
- W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?

Przedsiębiorczość

- W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
- Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

- W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
- W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?

Grupy defaworyzowane

- Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
- Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
- Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?

Innowacyjność

- W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
- Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?

Projekty współpracy

- Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?
- Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?

Ocena funkcjonowania LGD

- Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
- Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
- Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?

Ocena procesu wdrażania

- Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?
- Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
- Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?
- Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?

Wartość dodana podejścia LEADER

- Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi sektorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
- Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
- Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Dodatkowe pytania badawcze:

- Jak układała się współpraca z Samorządem Województwa?
- Jaka jest jakość i znaczenie funkcjonowania wojewódzkiej sieci LGD?

4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania

Przeprowadzenie badania wymagało zebrania informacji pochodzących z szeregu rozproszonych źródeł, dokonania ich analizy, a następnie wypracowania rekomendacji na poziomie eksperckim. Implikuje to konieczność zastosowania w badaniu szerokiego instrumentarium metod i technik badawczych, dzięki którym możliwe było zgromadzenie kompletnego i wiarygodnego materiału badawczego dotyczącego efektów realizacji LSR. W związku z powyższym, zaplanowano realizację badania z wykorzystaniem koncepcji **triangulacji** metodologicznej.

Triangulacja to zróżnicowanie źródeł danych, metod badawczych i perspektyw badawczych, dzięki któremu możliwe jest zgromadzenie wszechstronnego materiału badawczego i poddanie go kompleksowej analizie i ocenie. Triangulacja została zastosowana odnośnie:

- źródeł danych: przeanalizowane zostały zarówno dokumenty zastane różnego typu, jak i dane pochodzące ze wcześniejszych badań; zostały one uzupełnione danymi pierwotnymi;
- metod badawczych: łączenie różnych metod badawczych w badaniu tych samych zagadnień, co pozwoliło na uchwycenie różnych aspektów badanego przedmiotu; podejście to pozwoliło też wykorzystać mocne strony każdej metody przy wzajemnym ograniczeniu ich słabości;
- perspektyw badawczych: ewaluacja została przeprowadzona przez pracowników biura LGD oraz przez zewnętrznych doświadczonych badaczy, co pozwoliło uzyskać bogatszy i bardziej wiarygodny obraz badanych zagadnień.

Poza tym, zastosowany został partycypacyjny model badania, którego ideą jest jak najszersze zaangażowanie społeczności, zarówno na etapie przygotowania badania, jego realizacji, jak i wnioskowania i rekomendacji.

W odniesieniu do zakresu przedmiotowego i podmiotowego badania niezbędne było zastosowanie holistycznego podejścia do metod i technik badawczych. W każdym z zamierzeń badawczych: realizacji strategii, działaniu LGD oraz funkcjonowaniu biura zastosowane zostały cztery metody lub techniki badawcze, tj.:

Badanie źródeł zastanych (desk research)

To metoda zbierania, analizy i interpretacji danych wytworzonych niezależnie od działań badawczych prowadzonych w czasie ewaluacji. Często nazywa się ją analizą danych wtórnych. Dane te można podzielić na wewnętrzne i zewnętrzne. Pierwsze z nich znaleźć można w dokumentacji własnej instytucji. Nie zawsze odpowiadają bezpośrednio na pytania badawcze ale w znaczącym zakresie pozwalają na poznanie kontekstu funkcjonowania LGD.

Z kolei dane zewnętrzne, dane wtórne to efekty działalności innych instytucji w dziedzinie pozyskiwania informacji. Dzięki rozwojowi Internetu dostęp, do tych zasobów jest obecnie

niezwykle łatwy i trudności należy szukać nie w ilości danych, ale ich segregacji. Potrzebne informacje można pozyskiwać od instytucji państwowych powołanych do zbierania informacji. Serwis internetowy GUS zawiera nieprzebrane ilości danych o funkcjonowaniu gospodarki, instytucji, firm i organizacji. **Bank Danych Lokalnych**, który jest największym w Polsce uporządkowanym zbiorem informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej, demograficznej, społecznej oraz stanie środowiska, opisującym województwa, powiaty oraz gminy jako podmioty systemu organizacji społecznej i administracyjnej państwa, a także regiony i podregiony stanowiące elementy nomenklatury jednostek terytorialnych. Jednakże w wielu przypadkach dane ze źródeł zastanych są niewystarczające, zbyt powierzchowne, zbyt ogólne lub nieaktualne, by na nich poprzestać, dlatego zwykle potrzebne są działania dla pozyskania danych pierwotnych.

Źródła danych zastanych wykorzystywanych w ewaluacji LGD:

- dane statystyczne,
- dane urzędowe,
- dane gromadzone na portalach społecznościowych,
- dane zastane w Lokalnej Grupie Działania,
- dane ankiet doradztwa i ankiet oceny szkolenia,
- dane realizacji planu komunikacji,
- dane z ankiet zadowolenia mieszkańców, rozpoznawalności LGD i funkcjonowania LGD systematycznie gromadzone przez biuro LGD.

Ankiety metodą CAWI

Najpopularniejszą metodą pozyskiwania danych pierwotnych są badania kwestionariuszowe. Polegają one na zadawaniu pytań pojedynczym osobom, ale w perspektywie zainteresowań znajdują się zagregowane dane ogólne dla wszystkich badanych. Pierwszym etapem tego typu badań jest sformułowanie pytań. Proces ten polega na postawieniu pytań ogólnych, zazwyczaj na etapie konceptualizacji badań. Z nich z kolei wyprowadzamy pytania szczegółowe. Odbywa się to poprzez identyfikację wskaźników, które będą nas informować o występowaniu i nasileniu zjawiska. W przypadku ewaluacji zewnętrznej prowadzonej zgodnie z wytycznymi MRiRW nr 5/3/2017 i 10/1/2022 zakres pytań został wstępnie określony w załącznikach do podręcznika ewaluacji. Jednak z uwagi na pewne niedociągnięcia dokumentu, część pytań została poprawiona i zmodyfikowana. Ponadto jak wskazano we wstępie Podręcznika ma on charakter pomocniczy nieobowiązkowy w stosunku do Wytycznych MRiRW.

Badania ankietowe były prowadzone techniką CAWI (Computer Assisted Web Interview). To badanie ankietowe przeprowadzane w Internecie. Opracowane narzędzie badawcze (kwestionariusz ankiety) wprowadzane jest do komputera w formie umożliwiającej wypełnienie ankiety na stronie internetowej użytkownika. Badania tego typu są stosunkowo tanie, nie wymagają również zaangażowania wielu realizatorów. Współczesne narzędzia umożliwiają tworzenie skomplikowanych i atrakcyjnych ankiet. Można dopasować

je w wymiarze graficznym i estetycznym. Dobór próby jest możliwy dwiema metodami. Ankietę można wysłać pod określone adresy mailowe, co w pewnym stopniu jest odpowiednikiem ankiety pocztowej wraz z jej zaletami i wadami. Innym sposobem jest zamieszczenie jej na stronie internetowej lub jako „wyskakujące okienko”. Metoda ta uniemożliwia kontrolę nad doбором próby, który jest faktycznie doбором przypadkowym, dodatkowo obciążonym błędem struktury społecznej i demograficznej użytkowników Internetu.

W badaniach ewaluacyjnych zastosowano obydwie techniki w zależności od badanych grup.

- Grupa nr 1: wnioskodawcy i beneficjenci.

Z tego względu, że dostępne są dane kontaktowe do tych osób, możliwe było wykorzystanie aplikacji wysyłającej unikalne linki do ankiety internetowej na zdefiniowane wcześniej adresy mailowe. W tym przypadku nie obliczano minimalnej liczebności próby gdyż traktowano to badanie jako masowe, z założeniem przebadania całej populacji.

łącznie przebadano 13 osób.

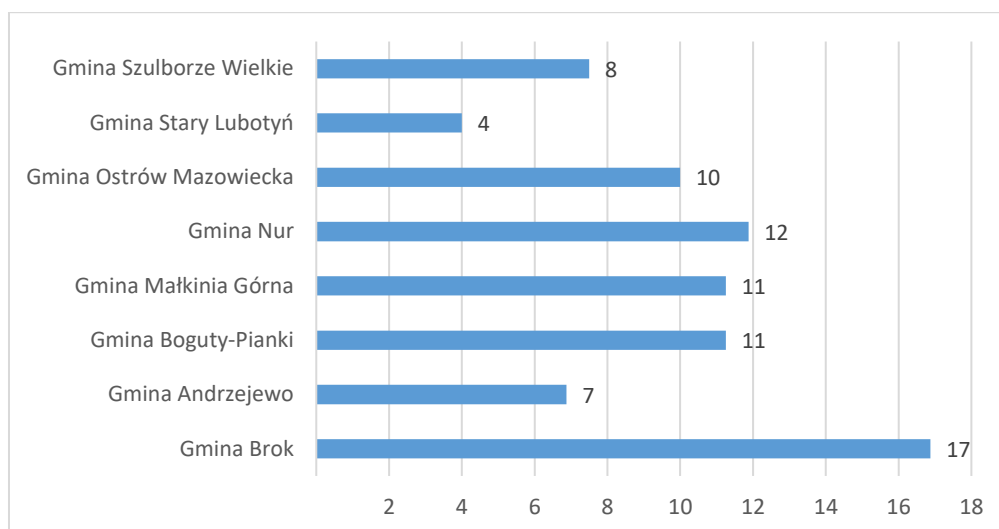
- Grupa nr 2: mieszkańcy obszaru LSR.

Pozyskanie opinii reprezentatywnej grupy mieszkańców nie jest możliwe w ramach zasobów, którymi dysponuje Zleceniodawca, dlatego opracowano procedurę zbliżoną do takiej, która pozwoli na identyfikację podglądów i opinii mieszkańców poszczególnych gmin wchodzących w skład Partnerstwa.

Linki do ankiet zostały rozesłane (przy wsparciu pracowników Biura LGD) do gmin partnerskich z prośbą o wstawienie linku na stronę internetową gminy. Dzięki temu zabiegowi pozyskane zostały dane z poszczególnych gmin odpowiadających obszarowi LSR.

łącznie przeprowadzono 561 ankiet. Z uwagi na charakter badań CAWI dokonano weryfikacji braków danych i do dalszej analizy przeznaczono 219 ankiet.

Wykres 1. Procent ankiet z poszczególnych gmin

Źródło: badania własne

Wywiady pogłębione (IDI i TDI)

To technika badań jakościowych, w której badacz prowadzi rozmowę z respondentem. Nie jest to jednak zwykła rozmowa, ale opiera się ona na przygotowanym wcześniej scenariuszu. Dokument ten nie musi zawierać konkretnych pytań, lecz wytyczne, jakie tematy rozmowy należy podjąć. Wywiad ma strukturę swobodną, mniejsze znaczenie ma kolejność zadawanych pytań, a większe uzyskanie określonych informacji. Tematy są eksplorowane bardzo dogłębnie, prowadzący wywiad dopytuje i stara się zrozumieć, nie tylko fakty, ale motywy zachowania badanego. Zasadniczą rolę w badaniu odgrywają umiejętności i doświadczenie osoby prowadzącej wywiad. Ponieważ wywiady pogłębione są rozmową sam na sam z respondentem, prowadzący musi zdobyć jego zaufanie, by uzyskać czasami bardzo osobiste informacje. Wywiady indywidualne stosuje się gdy zachodzi potrzeba eksploracji pola zainteresowań, przygotowania do konstruowania narzędzi jakościowych lub do interpretacji trudnych do wyjaśnienia wyników badań ilościowych. Wywiady prowadzone były metodą TDI (telefoniczny wywiad pogłębiony) przede wszystkim ze względu na oczekiwania respondentów oraz krótki czas na realizację tego zadania.

Wywiady prowadzono z następującymi osobami:

- 2 wywiady z członkami Rady,
- 3 wywiady z wnioskodawcami realizującymi projekty,
- 3 wywiady z wnioskodawcami, których projekty nie są realizowane,
- wywiad z Prezesem LGD,
- wywiady z przedstawicielami gmin (po 1 z gminy).

Zogniskowany Wywiad Grupowy (FGI fokus)

Tym różni się od wywiadu indywidualnego, że prowadzący badanie nazywany moderatorem, przepytuje jednocześnie grupę kilku osób. Zazwyczaj grupy fokusowe mają liczebność od 8 do 12 osób, lecz w specyficznych przypadkach może być ich mniej lub więcej. Ważną cechą grupy jest jej homogeniczność - powinno się unikać zróżnicowania grup ze względu na płeć, wiek, status społeczny czy różnice intelektualne. Wynika to z zasadniczego celu prowadzenia badań tą metodą, czyli wewnętrznej dyskusji grupowej i interakcji w grupie. Dzięki tej metodzie można w tym samym czasie zdobyć informacje od kilku osób, pogłębiając ją dodatkowo o spostrzeżenia dotyczące dyskusji pomiędzy uczestnikami.

Wywiady tą metodą charakteryzują się większym skomplikowaniem organizacyjnym. Wymagane jest zebranie odpowiedniej grupy osób w jednym miejscu o jednym czasie. Często na spotkanie zaprasza się więcej osób i prowadzi się selekcję tych, którzy lepiej pasują do profilu grupy i dają większą rękojmię udzielania informacji i wymiany zdań. Wywiady grupowe, z uwagi na dyskusję wielu osób, mogą być rejestrowane co umożliwia późniejsze zidentyfikowanie, jak kształtowała się rozmowa, która osoba wypowiadała dane poglądy i jak te poglądy zmieniały się w trakcie dyskusji. Zogniskowane wywiady grupowe realizuje się w specjalnych pomieszczeniach zwanych fokusowniami, które są wyposażone w weneckie lustro umożliwiające zleceniodawcy obserwację wywiadu. W miejscowościach, gdzie nie ma fokusowni stosuje się technikę wywiadów naturalnych.

Wywiad prowadzono w grupie pracowników biura LGD, członków Zarządu, członków Rady wnioskodawców oraz członków Partnerstwa.

Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) prowadzony w ramach ewaluacji pozwala pozyskać informacje w skumulowany sposób. Dodatkowo wartość pozyskanych informacji wzmocniona jest poprzez odpowiednie wykorzystanie procesów grupowych.

5. Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.

5.1. Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju

Teren wszystkich gmin należących do Lokalnej Grupy Działania „ZIELONE SIOŁO” w 2021 roku zamieszkiwało w sumie 49 147 osób, o 1992 mieszkańców mniej, niż w roku 2015, co oznacza, że depopulacja w tym regionie wynosi 4%. Gminy należące do grupy znacząco różnią się od siebie pod względem liczby zamieszkującej je ludności. Do najliczniejszych gmin należą Ostrów Mazowiecka (12 866 mieszkańców) oraz Małkinia Górna (11 390). Najmniej osób zamieszkuje gminę Szulborze Wielkie (1621 mieszkańców). Największy spadek ludności w ciągu ostatnich 6 lat obserwujemy w gminie Nur – spadek o 9%, najmniejszy natomiast w gminie Ostrów Mazowiecka, o niecały procent.

Tabela 1. Ludność ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo mazowieckie	5349114	5365898	5384617	5403412	5423168	5425028	5419721
Andrzejewo	4237	4210	4173	4125	4063	4022	3968
Boguty-Pianki	2678	2651	2647	2602	2581	2558	2529
Brok	2895	2882	2863	2842	2813	2780	2747
Małkinia Górna	11852	11789	11740	11642	11624	11546	11390
Nur	2826	2788	2759	2708	2673	2623	2585
Ostrów Mazowiecka	12889	12910	12919	12878	12884	12880	12866
Stary Lubotyń	3806	3760	3753	3735	3707	3699	3661
Szulborze Wielkie	1747	1714	1679	1677	1646	1630	1621
Wąsewo	4430	4398	4371	4345	4293	4238	4211
Zaręby Kościelne	3779	3756	3724	3683	3645	3598	3569
Suma dla gmin LGD	51139	50858	50628	50237	49929	49574	49147

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Liczba ludności obliczana jest na podstawie analizy ruchów naturalnych, takich jak urodzenia i zgony, ale także na podstawie ruchów migracyjnych. Pod uwagę brany jest ruch wewnętrzny (pomiędzy województwami i gminami) oraz ruch zewnętrzny (poza granice kraju). Średnim saldem migracji dla terenu LGD jest -11 osób, jednak nie wszystkie gminy charakteryzuje saldo ujemne. Dodatkowo należy przypisać gminom Ostrów Mazowiecka (+43 osób) oraz Wąsewo (+7 osób). To również w Wąsewie zaszła od 2015 największa zmiana, z -34 saldo wzrosło do +7. Najniższe saldo zarejestrowano w gminie Małkinia Górna, w sumie o 65 osób więcej opuściło tę gminę, niż do niej przyjechało.

Tabela 2. Saldo migracji w ruch wewnętrznym i zewnętrznym

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo mazowieckie	0	12950	13513	16702	18084	12197	12988
Andrzejewo	0	-19	-28	-30	-40	-35	-30
Boguty-Pianki	0	-29	-7	-26	-16	-16	-11
Brok	0	3	-5	-10	-12	-7	-8
Małkinia Górna	0	-10	-64	-50	-37	-42	-65
Nur	0	-18	-14	-27	-29	-19	-15
Ostrów Mazowiecka	0	29	12	11	20	11	43
Stary Lubotyń	0	-23	-11	-31	-26	0	-25
Szulborze Wielkie	0	-19	-25	1	-12	-13	0
Wąsewo	0	-34	-10	-23	-36	-16	7
Zaręby Kościelne	0	-1	-25	-22	-9	-14	-6
Średnia dla gmin LGD	0	-12,1	-17,7	-20,7	-19,7	-15,1	-11

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Stosunek mieszkańców w wieku produkcyjnym do reszty społeczności opisuje poniższa tabela. Średni udział osób w wieku między 18 a 64 rokiem życia dla kobiet i 18 a 59 rokiem życia dla mężczyzn dla całego obszaru LGD przewyższa nieco średnią dla całego województwa mazowieckiego. Gminy należące do LGD „ZIELONE SIOŁO” nie różnią się znacząco między sobą pod tym względem. Najmniejszy udział obserwujemy w gminie Nur (58%), największy natomiast w gminie Ostrów Mazowiecka (61%). Niemal we wszystkich analizowanych gminach odsetek osób w wieku produkcyjnym z roku na rok spada. Od 2015 najmocniej w gminie Małkinia Górna (o 3 punkty procentowe), w gminie Zaręby Kościelne 60% udział utrzymuje się na stałym poziomie.

Tabela 3. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo mazowieckie	61	61	60	60	59	59	58
Andrzejewo	61	61	60	60	60	60	60
Boguty-Pianki	61	61	61	61	61	60	60
Brok	62	62	61	62	62	61	60
Małkinia Górna	63	63	62	61	60	60	60
Nur	59	59	59	59	58	59	58
Ostrów Mazowiecka	62	62	62	62	62	62	61
Stary Lubotyń	61	61	61	60	60	59	59
Szulborze Wielkie	62	61	61	61	61	61	60
Wąsewo	61	60	60	60	59	59	59
Zaręby Kościelne	60	60	60	60	60	60	60
Średnia dla gmin LGD	61	61	61	61	60	60	60

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Wskaźnik obciążenia demograficznego to stosunek dzieci i osób starszych do reszty społeczeństwa. Średnim wskaźnikiem dla wszystkich gmin należących do LGD jest 20%, co oznacza, że co piąty mieszkaniec terenów ma mniej niż 14 lub więcej niż 65 lat. Gminy są dosyć zróżnicowane pod względem omówionego wskaźnika. Wspomniana grupa stanowi największą część społeczeństwa w gminie Nur, dzieckiem lub seniorem jest tam co czwarty mieszkaniec (25%). Najniższy wskaźnik obserwujemy w gminie Ostrów Mazowiecka (17%). We wszystkich gminach należących do LGD „ZIELONE SIOŁO” wskaźnik obciążenia demograficznego z roku na rok wzrasta.

Tabela 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo mazowieckie	16	17	17	18	18	19	19
Andrzejewo	19	19	19	20	20	20	20
Boguty-Pianki	18	18	19	19	20	20	20
Brok	17	17	17	18	18	19	20
Małkinia Górna	15	16	16	16	17	18	19
Nur	23	23	24	24	25	25	25
Ostrów Mazowiecka	15	16	16	16	16	16	17
Stary Lubotyń	16	16	17	17	17	17	18
Szulborze Wielkie	18	18	18	18	18	19	19
Wąsewo	18	18	19	19	19	20	20
Zaręby Kościelne	18	19	19	19	19	19	19
Średnia dla gmin LGD	18	18	18	19	19	19	20

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Wydatki budżetów gmin należących do badanej LGD od 2015 roku stale wzrastają, tak jak w gminach w innych województwach Polski. Średni wzrost wydatków dla wszystkich gmin od 2015 do 2020 roku wynosił 43%, podczas gdy wartość ta dla całego województwa wynosiła 55%. Największy wzrost obserwujemy w gminie Małkinia Górna, fundusze przeznaczane tam na jednego mieszkańca wzrosły z 936 złotych do 1820 złotych, co oznacza niemal dwukrotne powiększenie. Najmniejszy wzrost oraz jedną z najmniejszych kwot przeznacza się na mieszkańców w gminie Ostrów Mazowiecka, jedynie 1437 złotych na jedną osobę. Najwięcej z budżetów gmin władze przeznaczają na jednego mieszkańca w gminie Zaręby Kościelne, aż 1824 złote.

Tabela 5. Wydatki budżetów gmin na jednego mieszkańca (w złotych)

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo mazowieckie	1125	1225	1392	1631	1702	1746	B.d.
Andrzejewo	1191	1043	1349	1369	1528	1527	1725
Boguty-Pianki	1369	1017	1043	1300	1296	1324	1538

Brok	1253	947	1462	1395	1111	1503	1651
Małkinia Górna	936	1047	1312	1475	1829	1465	1820
Nur	932	1032	1409	1744	1116	1521	1673
Ostrów Mazowiecka	1041	1104	1226	1668	1520	1317	1437
Stary Lubotyń	990	1202	1437	1803	1407	1331	1705
Szulborze Wielkie	1298	1114	1345	1264	2145	1476	1521
Wąsewo	1487	1237	1270	1383	1727	1641	1529
Zaręby Kościelne	1003	1092	1303	1537	2168	1496	1824
Średnia dla gmin LGD	1150	1083	1316	1494	1585	1460	1642

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Spada liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej, od 2015 średnio o połowę w każdej z gmin należącej do LGD. Zarejestrowany spadek jest większy, niż wskaźnik ten dla całego województwa, który wynosi 43%. Największy spadek w ciągu 5 lat obserwujemy w gminie Ostrów Mazowiecka, aż o 61%, najmniejszy natomiast w gminie Szulborze Wielkie – spadek o 23%. Najwięcej beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w 2015 roku zamieszkiwało gminę Wąsewo, natomiast w roku 2020 – gminę Szulborze Wielkie. Gminą, w której mieszka najmniej osób korzystających z dodatkowej opieki są Boguty-Pianki.

Tabela 6. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo mazowieckie	604	550	485	436	386	345	b.d.
Andrzejewo	603	487	375	193	230	330	b.d.
Boguty-Pianki	496	480	460	409	324	241	b.d.
Brok	1395	1367	1319	1198	926	606	b.d.
Małkinia Górna	870	765	671	604	542	444	b.d.
Nur	951	832	777	670	566	494	b.d.
Ostrów Mazowiecka	1089	969	781	546	515	425	b.d.
Stary Lubotyń	1400	1299	848	805	610	585	b.d.
Szulborze Wielkie	1188	1283	1273	1074	1037	910	b.d.
Wąsewo	1811	1591	1402	1226	966	837	b.d.
Zaręby Kościelne	1214	1180	985	901	746	589	b.d.
Średnia dla gmin LGD	1102	1025	889	763	646	546	b.d.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na terenie gmin należących do Lokalnej Grupy Działania "ZIELONE SIOŁO" z roku na rok wzrasta liczba podmiotów gospodarki narodowej ogółem. Średnio w każdej z gmin liczba ta wzrosła o 15%, tymczasem w gminach należących do województwa mazowieckiego – o 17%. Najwięcej podmiotów zarejestrowanych jest w gminie Ostrów Mazowiecka – 1123, osiem razy więcej, niż w gminie Szulborze Wielkie, gdzie zarejestrowano najmniej podmiotów – 135. Największy wzrost, aż o jedną czwartą względem roku 2015 nastąpił w gminie Ostrów Mazowiecka, tymczasem w gminie Szulborze Wielkie, podmiotów ubyło.

Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo mazowieckie	766030	788008	809369	816423	854457	887329	927669
Andrzejewo	204	206	206	219	217	232	239
Boguty-Pianki	152	152	152	151	150	153	152
Brok	242	239	245	247	269	282	273
Małkinia Górna	880	877	873	890	898	930	962
Nur	176	174	179	179	182	191	201
Ostrów Mazowiecka	896	915	935	943	1001	1050	1123
Stary Lubotyń	184	174	178	183	189	194	200
Szulborze Wielkie	136	138	135	134	131	131	135
Wąsewo	235	241	250	263	276	285	291
Zaręby Kościelne	200	206	209	202	223	225	234
Średnia dla gmin LGD	331	332	336	341	354	367	381

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Rośnie także liczba podmiotów nowo zarejestrowanych na 10 tys. Ludności w wieku produkcyjnym. Średnio w każdej z gmin o 8%, jednak nie oznacza to, że na każdym obszarze obserwujemy wzrost tego wskaźnika. W gminach Boguty-Pianki, Brok i Szulborze Wielkie od roku 2015 liczba podmiotów nowo zarejestrowanych spadła, odpowiednio o 33%, 21% i 19%. Największy wzrost zarejestrowano w gminie Andrzejewo, aż o 74%. Najwięcej nowych przedsiębiorstw w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym obserwujemy w gminie Ostrów Mazowiecka – 124 podmioty na 10 tysięcy ludności. Natomiast najmniej w gminie Boguty-Pianki – 53 podmioty.

Tabela 9. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo mazowieckie	208	208	207	225	221	195	224
Andrzejewo	46	67	75	125	106	87	80
Boguty-Pianki	79	74	62	70	70	59	53
Brok	123	118	159	120	156	113	97
Małkinia Górna	95	79	103	119	94	84	105
Nur	66	115	122	76	102	91	113
Ostrów Mazowiecka	108	123	117	107	128	117	124
Stary Lubotyń	43	61	61	84	81	73	55
Szulborze Wielkie	101	142	78	127	80	71	82
Wąsewo	93	106	130	97	102	91	96
Zaręby Kościelne	53	89	85	59	128	102	65
Średnia dla gmin LGD	81	97	99	98	105	89	87

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Ważnym wskaźnikiem obrazującym stopień zaangażowania mieszkańców w życie społeczne gminy jest liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji na 10 tysięcy osób. Od 2015 do 2021 roku liczba powyższych instytucji wzrosła w każdej z gmin średnio o jedną dziesiątą. Najbardziej w gminie Wąsewo, liczba organizacji wzrosła tam z 50 do 62 na 10 tysięcy mieszkańców. Do największego spadku tego wskaźnika doszło na przestrzeni ostatnich 6 lat w gminie Brok, liczba organizacji zmniejszyła się tam o 8%. Stosunkowo najwięcej fundacji i stowarzyszeń działa na terenie gminy Wąsewo, najmniej natomiast na obszarze gminy Szulborze Wielkie – 12 organizacji.

Tabela 10. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo mazowieckie	43	46	48	44	46	48	50
Andrzejewo	33	33	34	32	32	32	33
Boguty-Pianki	30	30	34	35	35	35	36
Brok	24	24	28	21	21	22	22
Małkinia Górna	16	16	17	15	15	16	17
Nur	46	54	54	52	52	57	54
Ostrów Mazowiecka	26	27	27	27	29	31	32
Stary Lubotyń	29	29	29	29	30	27	27
Szulborze Wielkie	11	12	12	12	12	12	12
Wąsewo	50	50	50	51	54	61	62
Zaręby Kościelne	29	29	32	27	27	28	28
Średnia dla gmin LGD	29	30	32	30	31	32	32

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W sumie liczba bibliotek na całym terenie należącym do LGD „ZIELONE SIOŁO” od roku 2015 nie zmieniała się i wynosi 15. Nie oznacza to jednak, że wskaźnik ten pozostawał bez zmian w każdej z gmin. W gminie Boguty-Pianki w roku 2020 jedną z dwóch funkcjonujących tam bibliotek zamknięto, natomiast w gminie Wąsewo w 2016 otwarto pierwszą tego typu placówkę na terenie gminy. W 2021 roku w całym LGD mieszka średnio 106 czytelników bibliotek na 1000 ludności. Liczba ta jest niewiele niższa, niż wskaźnik ten wynosił w roku 2015. Średnia jest jednak niższa, niż w każdej z gmin należących do całego województwa mazowieckiego, gdzie na 1000 mieszkańców przypada 141 czytelników i czytelniczek.

Tabela 11. Biblioteki publiczne i ich filie

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo mazowieckie	961	957	953	953	958	946	941
Andrzejewo	1	1	1	1	1	1	1
Boguty-Pianki	2	2	2	2	2	1	1
Brok	1	1	1	1	1	1	1

Małkinia Górna	2	2	2	2	2	2	2
Nur	1	1	1	1	1	1	1
Ostrów Mazowiecka	5	5	5	5	5	5	5
Stary Lubotyń	1	1	1	1	1	1	1
Szulborze Wielkie	1	1	1	1	1	1	1
Wąsewo	0	1	1	1	1	1	1
Zaręby Kościelne	1	1	1	1	1	1	1
Średnia dla gmin LGD	2	2	2	2	2	2	2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W 2021 roku obszar LGD „ZIELONE SIOŁO” zamieszkiwało w sumie 1578 zarejestrowanych bezrobotnych, w tym 758 mężczyzn i 820 kobiet bez pracy. To o 869 osób mniej, niż w roku 2015, co oznacza spadek bezrobocia na analizowanym terenie o 36%. Największy spadek zaobserwować można w gminie Brok, gdzie liczba osób niezatrudnionych spadła niemal o połowę, ze 168 do 85 osób. Najmniejsza zmiana dotyczy gminy Nur, gdzie zanotowano 23% spadek. Najwięcej bezrobotnych zamieszkuje gminę Ostrów Mazowiecka – 501, natomiast najmniej bezrobotnych zarejestrowanych jest w urzędzie gminy Szulborze Wielkie – jedynie 36 osób.

Tabela 12. Bezrobotni zarejestrowani ogółem

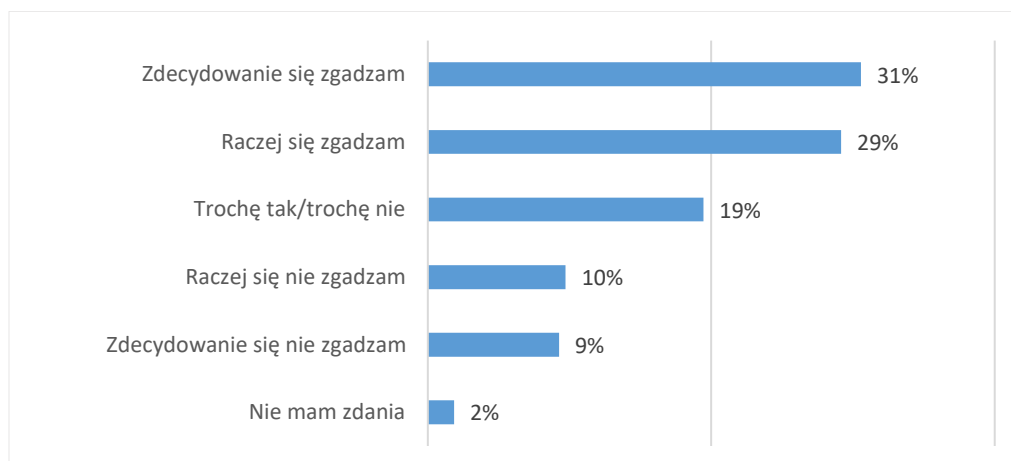
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo mazowieckie	216527	188910	154068	136545	123208	146375	129248
Andrzejewo	105	94	77	73	61	68	75
Boguty-Pianki	68	66	57	47	49	41	44
Brok	168	172	143	110	102	112	85
Małkinia Górna	585	563	414	339	348	404	371
Nur	106	93	70	70	63	74	82
Ostrów Mazowiecka	764	674	601	525	491	604	501
Stary Lubotyń	173	140	140	112	95	114	117
Szulborze Wielkie	68	49	41	35	41	46	36
Wąsewo	213	199	151	139	136	150	135
Zaręby Kościelne	197	188	125	126	121	131	132
Średnia dla gmin LGD	245	224	182	158	151	174	158

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

5.2. Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju

W odpowiedzi na pytanie o warunki do życia w zamieszkiwanej gminie 60% ankietowanych stwierdziło, że w swojej gminie może realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby. Co piąty mieszkaniec (19%) twierdzi, że warunki są „trochę dobre, a trochę nie”. Negatywne opinie w tym temacie ma 19% badanych, 2% nie ma zdania.

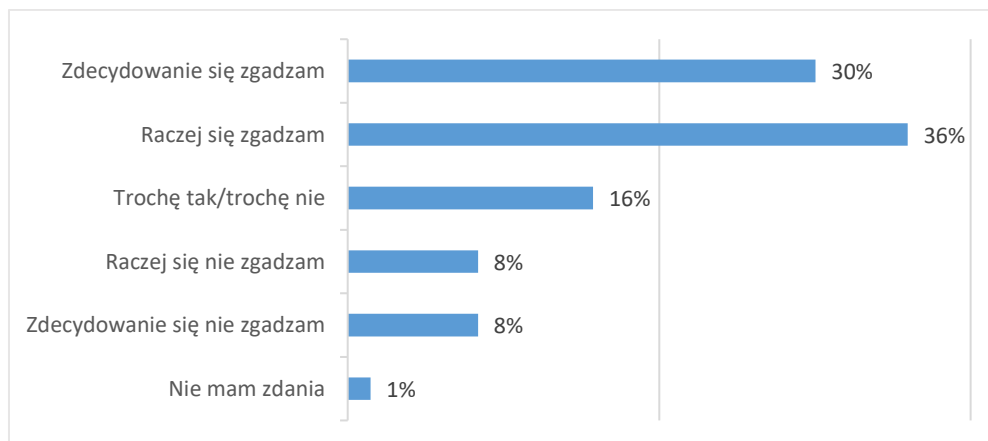
Wykres 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/Pani lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Źródło: badania własne

Dwie trzecie ankietowanych (66%) mieszkańców zgadza się ze zdaniem: „w ostatnich latach warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”. Z tym stwierdzeniem „raczej nie zgadza się” 8% badanych, a kolejne 8% „zdecydowanie się nie zgadza”, jedynie 1% nie ma w tej sprawie zdania.

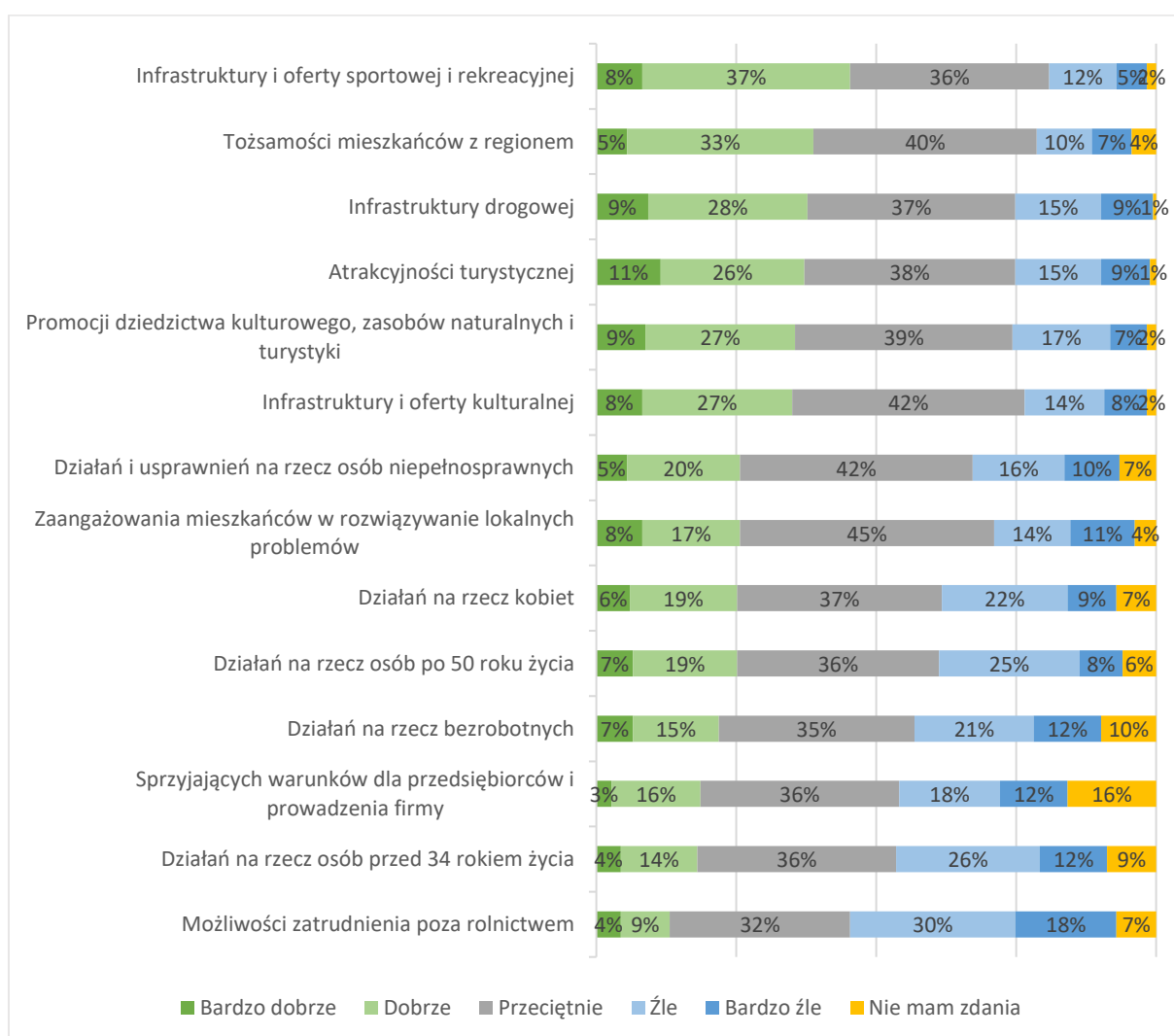
Wykres 3. W jakim stopniu zgadza się Pan/Pani lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Źródło: badania własne

Mieszkańcy mieli możliwość oceny poszczególnych wymiarów funkcjonowania gmin. Najwięcej pozytywnych opinii zarejestrowano w obszarze infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (45% pozytywnych opinii). Ankietowani dobrze oceniają także tożsamość mieszkańców z regionem (38% pozytywnych opinii) oraz infrastrukturę drogową (37% pozytywnych opinii). Stosunkowo dużo przychylnych wypowiedzi padło także w kwestii atrakcyjności turystycznej regionu (37% pozytywnych opinii), promocji dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki (36% pozytywnych opinii) oraz oferty kulturalnej (35%). Najwięcej negatywnych ocen pojawiło się w kwestii zatrudnienia poza rolnictwem (48% negatywnych ocen) oraz działań na rzecz osób przed 34 rokiem życia (38%). Mieszkańców nie satysfakcjonuje także organizacja działań na rzecz osób po 50 roku życia (36% negatywnych opinii) oraz na rzecz kobiet (31% negatywnych opinii). Jednak w większość wymiarów najliczniejsza była grupa odpowiedzi „przeciętnie”.

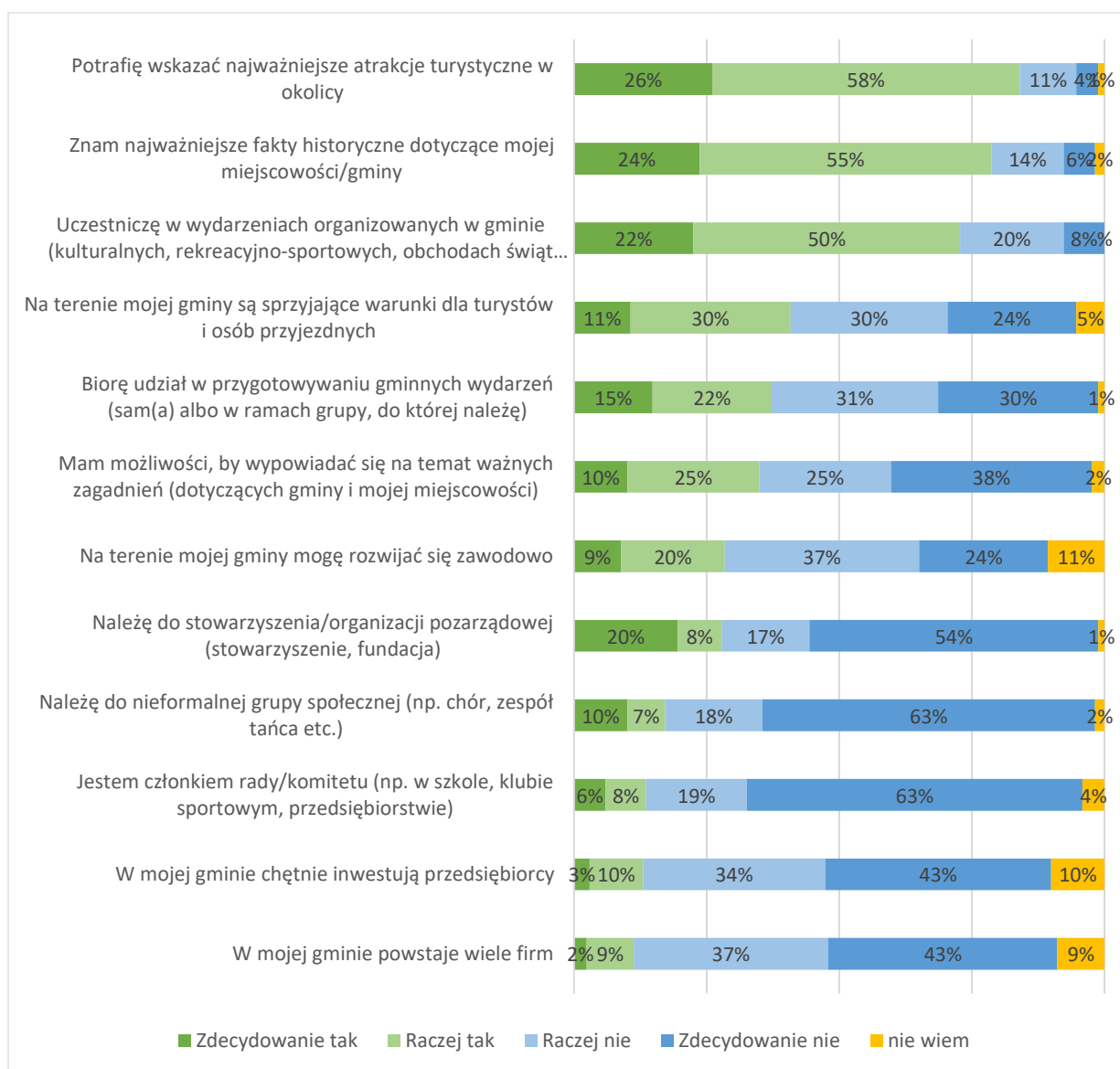
Wykres 4. Ocena gminy na wymiarach

Źródło: badania własne

Zaangażowanie mieszkańców w funkcjonowanie gminy badać można na wielu płaszczyznach. Większość mieszkańców LGD „ZIELONE SIOŁO” potrafi wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy (84%) i zna najważniejsze fakty historyczne dotyczące gminy/miejscowości (69%). Swój udział w wydarzeniach organizowanych w gminie deklaruje 72% ankietowanych, a zaangażowanie w ich przygotowanie 37%. Najmniej badanych osób należy do nieformalnych grup społecznych (17%) oraz rad i komitetów (14%). Najwięcej negatywnych opinii pojawiło się w kwestii inwestycji przedsiębiorczych na terenie gminy (77%) i powstawania nowych firm (80%). Mieszkańcy najbardziej podzieleni są w kwestii warunków dla turystów i osób przyjezdnych, 41% ocenia te okoliczności pozytywnie, 54% negatywnie, a 5% nie jest w stanie ocenić.

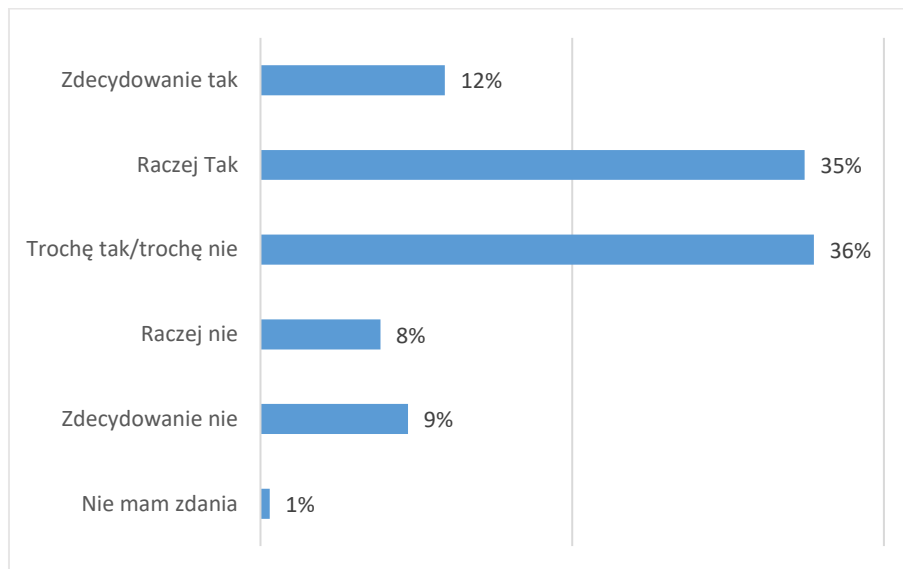
Wykres 5. Opinie na temat zaangażowania w funkcjonowania gminy

Źródło: badania własne

Niemal połowa mieszkańców (47%) zadowolonych jest z warunków życia w gminie, 36% „trochę jest, a trochę nie jest” zadowolona. Nieusatysfakcjonowana warunkami grupa stanowi 17% przebadanych osób, jedynie 1% ankietowanych nie ma zdania.

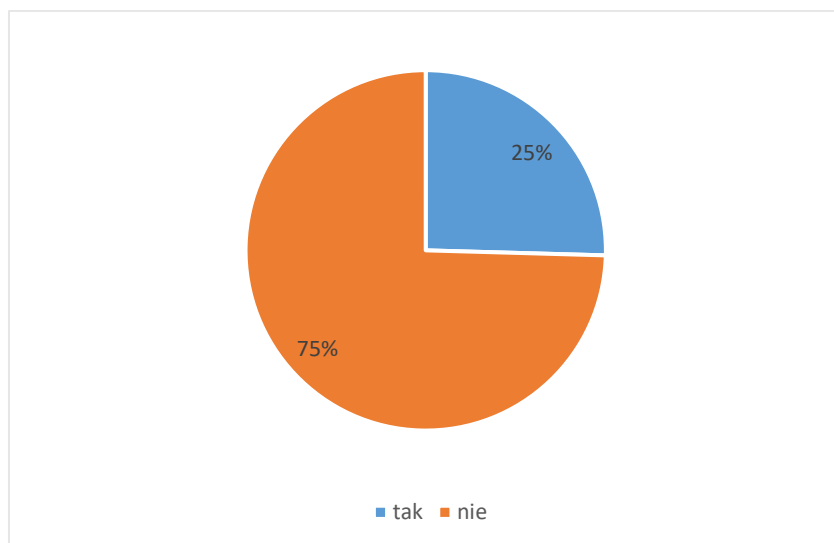
Wykres 6. Czy jest Pan/Pani zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Źródło: badania własne

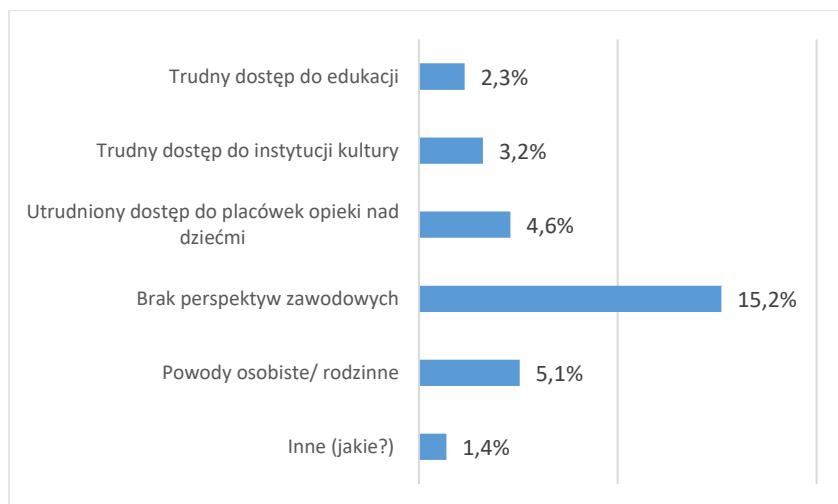
Jedna czwarta przebadanych osób rozważa zmianę miejsca zamieszkania. Do głównych powodów tej deklaracji zaliczyć należy brak perspektyw zawodowych w gminie (15% głosów), sprawy osobiste (5%), utrudniony dostęp do placówek opieki nad dziećmi (5%), trudny dostęp do instytucji kultury (3%) oraz edukacji (2%).

Wykres 7. Czy rozważa Pan/Pani zmianę miejsca zamieszkania?

Źródło: badania własne

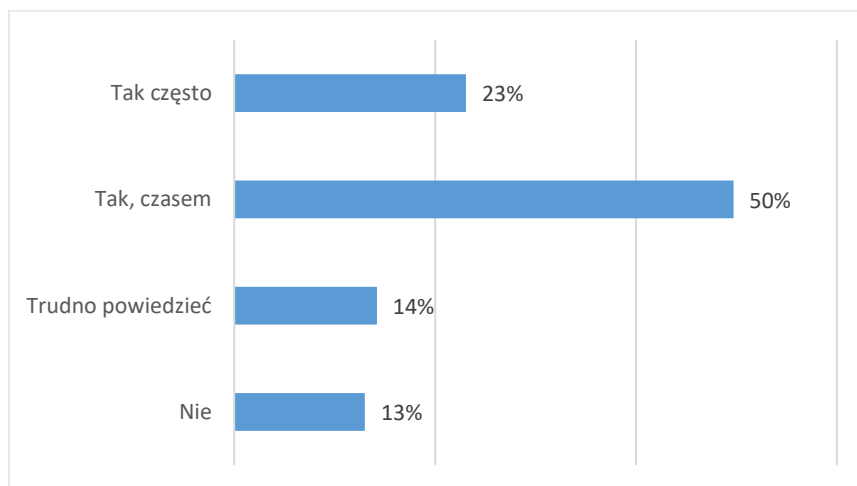
Wykres 8. Powody zmiany miejsca zamieszkania

Źródło: badania własne

Większość mieszkańców (73%) deklaruje, że korzystała z obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od roku 2016, z czego 23% korzystała z nich często. Z infrastruktury nie korzysta 13%, a 14% nie jest w stanie stwierdzić, czy z takich projektów korzystała.

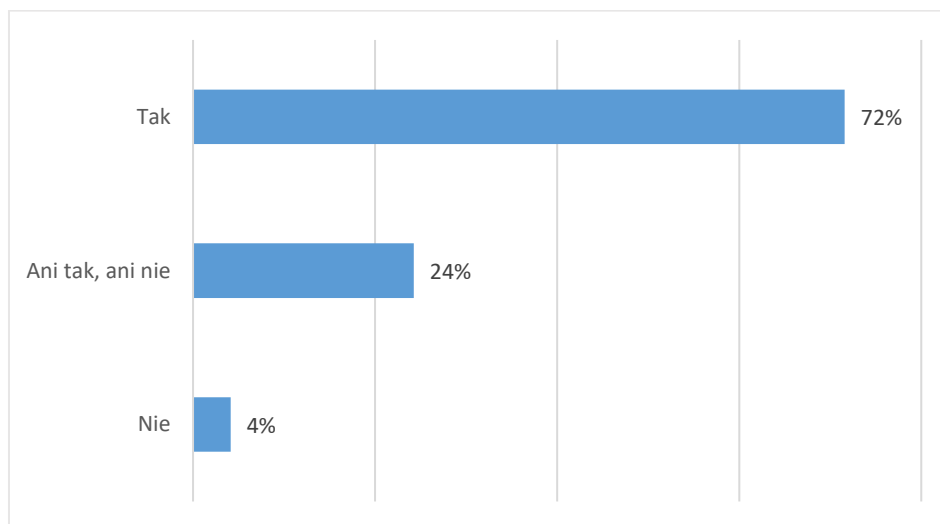
Wykres 9. Czy Pan/Pani osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Źródło: badania własne

Jedynie 4% przebadanych osób uważa, że wspomniane powyżej projekty nie są popularne wśród mieszkańców gminy. Zdaniem znacznej większości (72%) projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców.

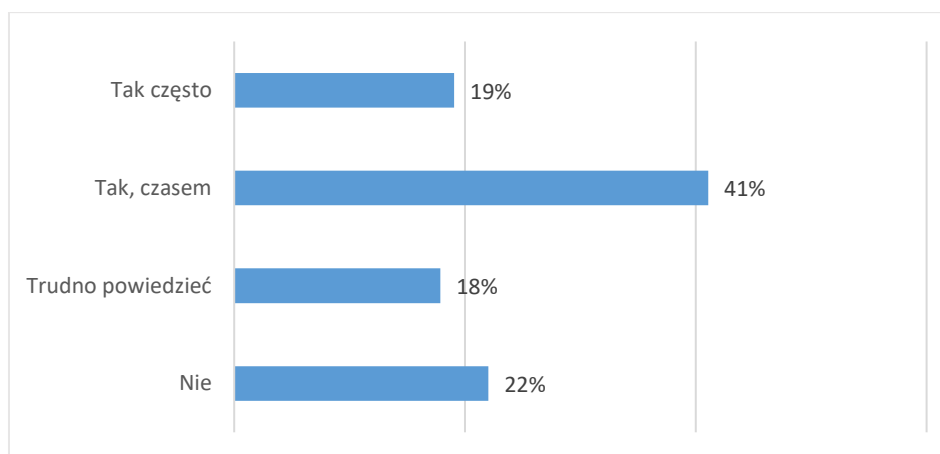
Wykres 10. Czy Pana/Pani zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Źródło: badania własne

Równy 60% badanych deklaruje swój osobisty udział w projektach takich jak szkolenia, spotkania i festyny finansowanych ze środków unijnych, z czego 19% korzysta z nich często. Jedna piąta (22%) nie korzysta z powyższych projektów, a 18% nie potrafi takiego faktu stwierdzić.

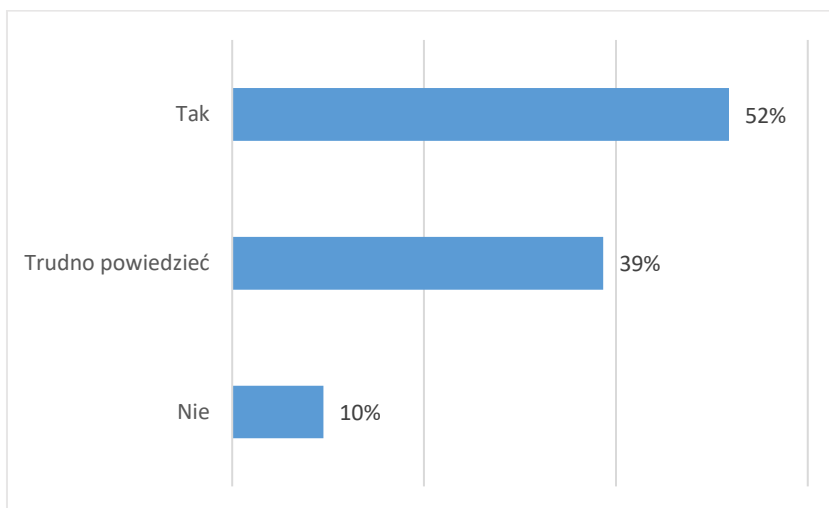
Wykres 11. Czy Pan/Pani osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Źródło: badania własne

O popularności szkoleń, spotkań i festynów finansowanych z funduszy unijnych przekonanych jest 52% badanych, 29% uważa, że projekty te nie cieszą się zainteresowaniem mieszkańców, a co dziesiąty (10%) nie potrafi stwierdzić.

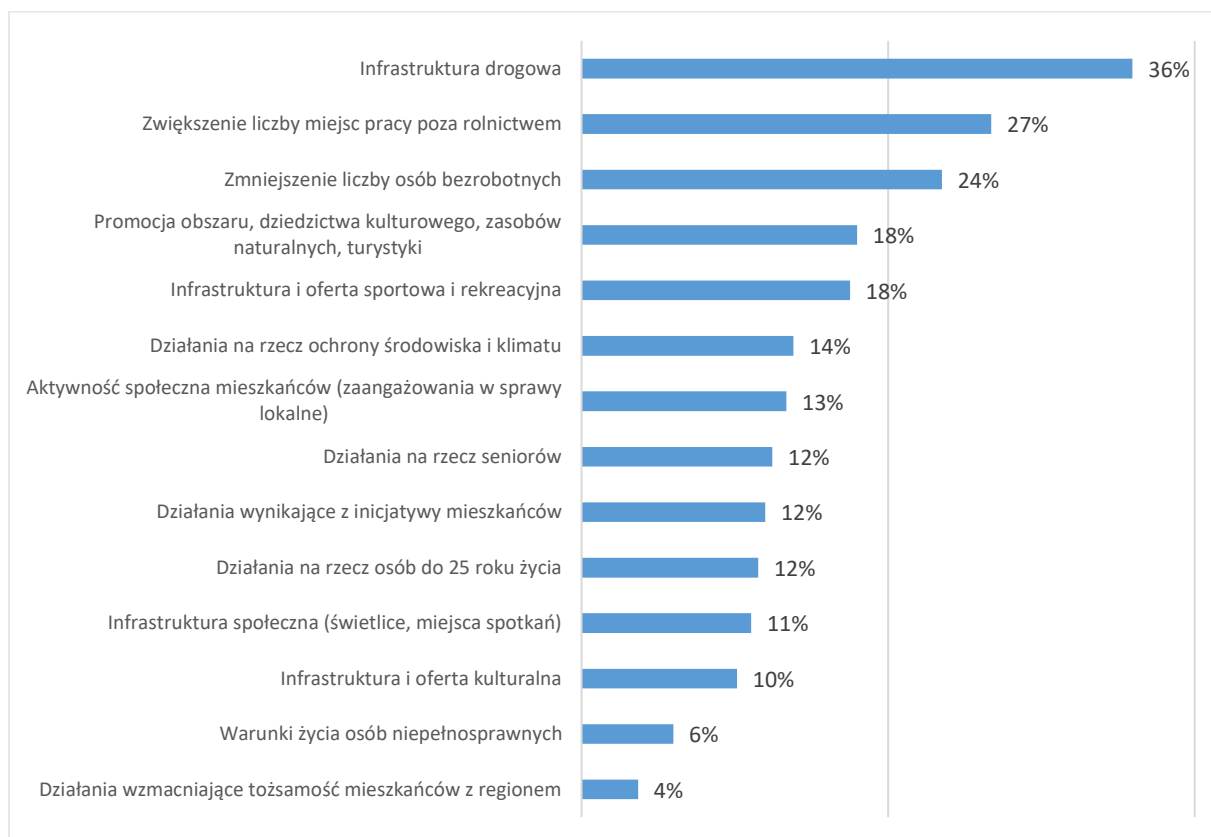
Wykres 12. Czy Pana/Pani zdaniem szkolenia, spotkania, festyny cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Źródło: badania własne

Ankietowani mieszkańcy mieli możliwość hipotetycznego rozdystrybuowania środków w obszarach, które według nich najbardziej tego potrzebują. Na pierwszym miejscu z największą liczbą głosów znalazła się infrastruktura drogowa (36%). Mieszkańcy przeznaczyliby także dodatkowe fundusze na zwiększenie liczby miejsc pracy poza rolnictwem (27%) oraz zmniejszenie liczby osób bezrobotnych (24%). Dofinansowania wymagają także programy promujące obszar, dziedzictwo kulturowe i zasoby naturalne (18%) oraz infrastruktura i oferta sportowa i rekreacyjna (18%). Mniej głosów zostało oddanych na przeznaczenie funduszy na poprawę warunków życia osób niepełnosprawnych (6%) oraz na działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem (4%).

Wykres 13. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/Pani możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?

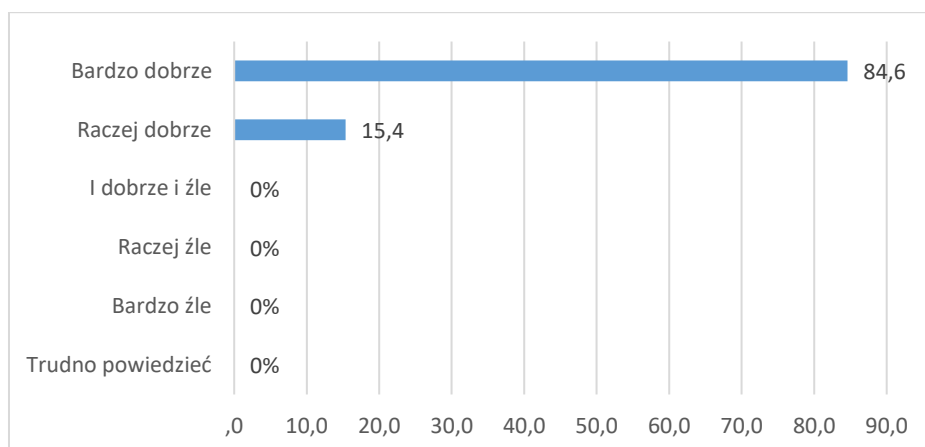
Źródło: badania własne

5.3. Funkcjonowanie LGD

Ocena pracy biura

W ocenie funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania nie zarejestrowano jakichkolwiek negatywnych wypowiedzi. Aż 85% badanych bardzo dobrze ocenia pracę LGD, 15% ocenia ją dobrze.

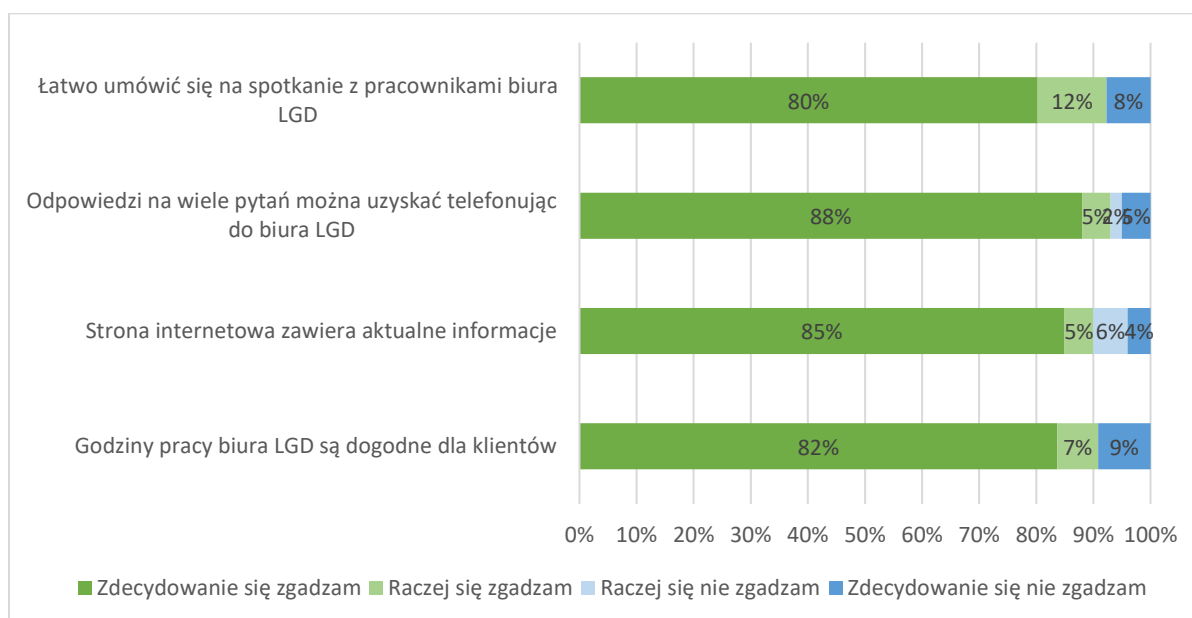
Wykres 14. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania?

Źródło: badania własne

Mieszkańcy mieli także możliwość oceny poszczególnych aspektów funkcjonowania Biura LGD. Najlepiej ankietowani ocenili produktywność rozmów telefonicznych z pracownikami Biura (93% pozytywnych głosów) oraz aktualność strony internetowej. Pojedyncze, negatywne odpowiedzi padły w ocenie łatwości umówienie się z pracownikami Biura (8% negatywnych głosów) oraz w ocenie godzin pracy Biura (9% negatywnych odpowiedzi).

Wykres 15. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

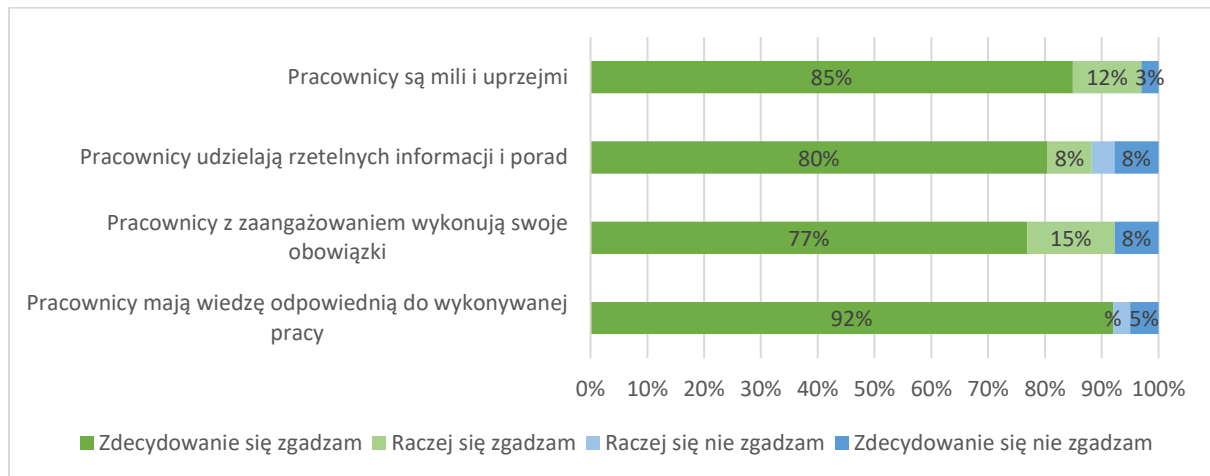

Źródło: badania własne

Pracownicy Biura LGD mają wiedzę odpowiednią do wykonywanej pracy, tak twierdzi 92% ankietowanych. O uprzejmości pracowników przekonanych jest 97% badanych. Pojedyncze negatywne opinie pojawiły się w ocenie rzetelności informacji i porad udzielanych

przez pracowników oraz zaangażowania w swoje obowiązki (odpowiednio po 8% ocen negatywnych).

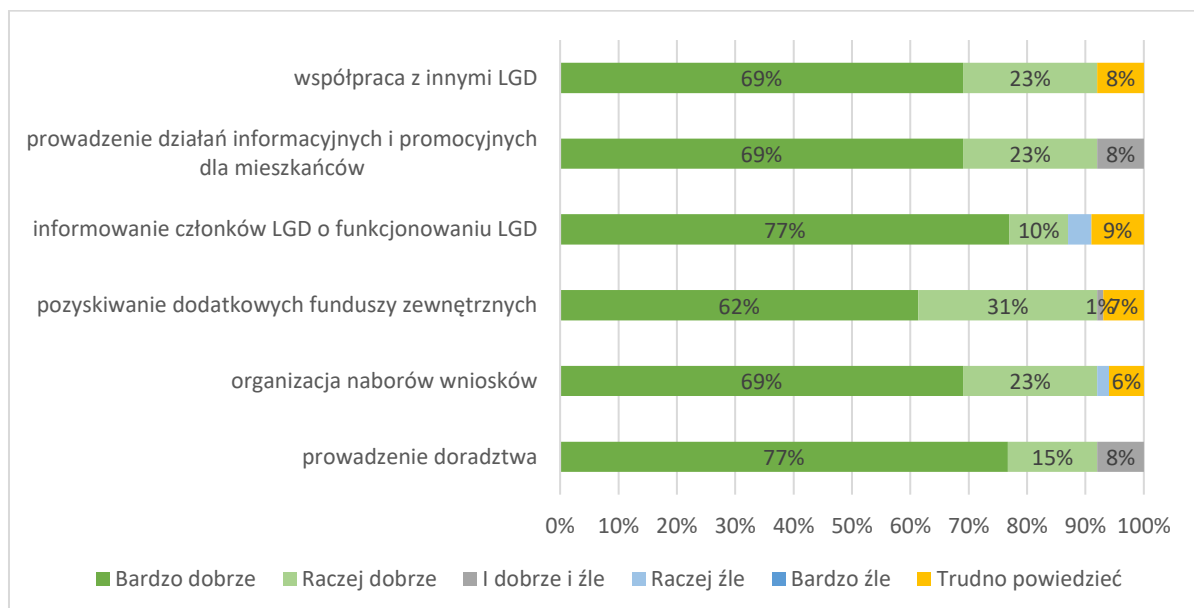
Wykres 16. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD

Źródło: badania własne

Najwięcej bardzo dobrych opinii w obszarze oceny funkcjonowania Biura LGD otrzymały kwestie związane z informowaniem członków LGD o funkcjonowaniu instytucji oraz prowadzenie doradztwa (77% ocen „bardzo dobrze”). W sumie najwięcej pozytywnych ocen zarejestrowano w obszarze organizacji naborów wniosków. Prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych dla mieszkańców oraz prowadzenie doradztwa oceniane jest w większości pozytywnie, jednak w obu tych obszarach pojawiło się 8% odpowiedzi „i dobrze i źle”.

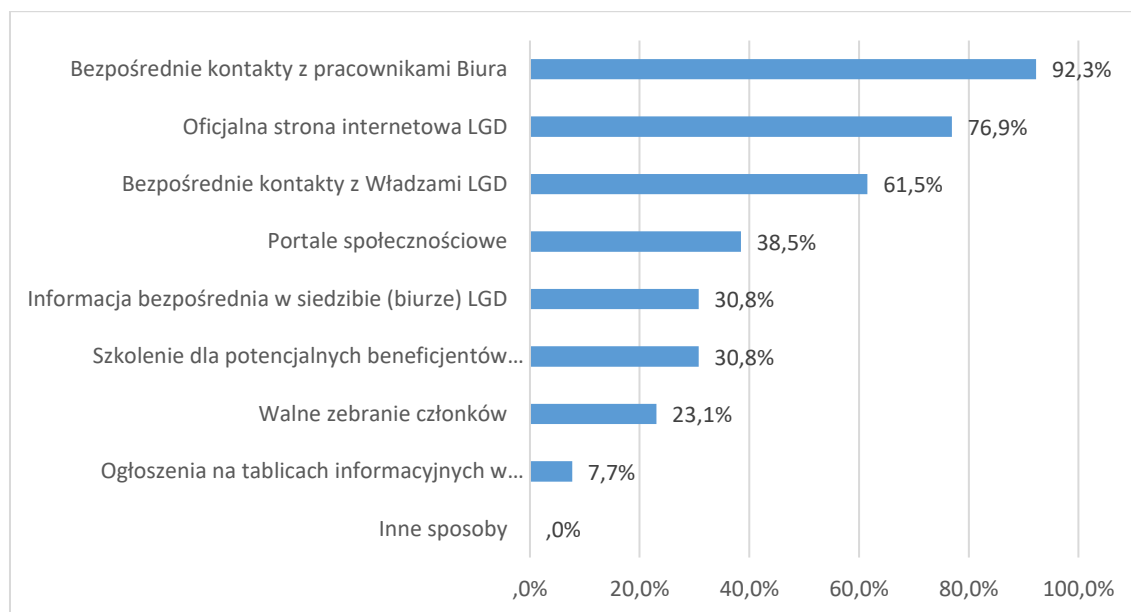
Wykres 17. Jak ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach

Źródło: badania własne

Większość mieszkańców informacje na temat funkcjonowania LGD czerpie z bezpośrednich kontaktów z pracownikami Biura (92% głosów). Duża grupa (76% głosów) wykorzystuje w celu pozyskania wiadomości oficjalną stronę internetową. Bezpośrednie kontakty z władzami LGD są źródłem wiadomości dla 61% badanych, natomiast portale społecznościowe dla 38% ankietowanych. Mniej osób korzysta w tym celu z ogłoszeń na tablicach informacyjnych (7%).

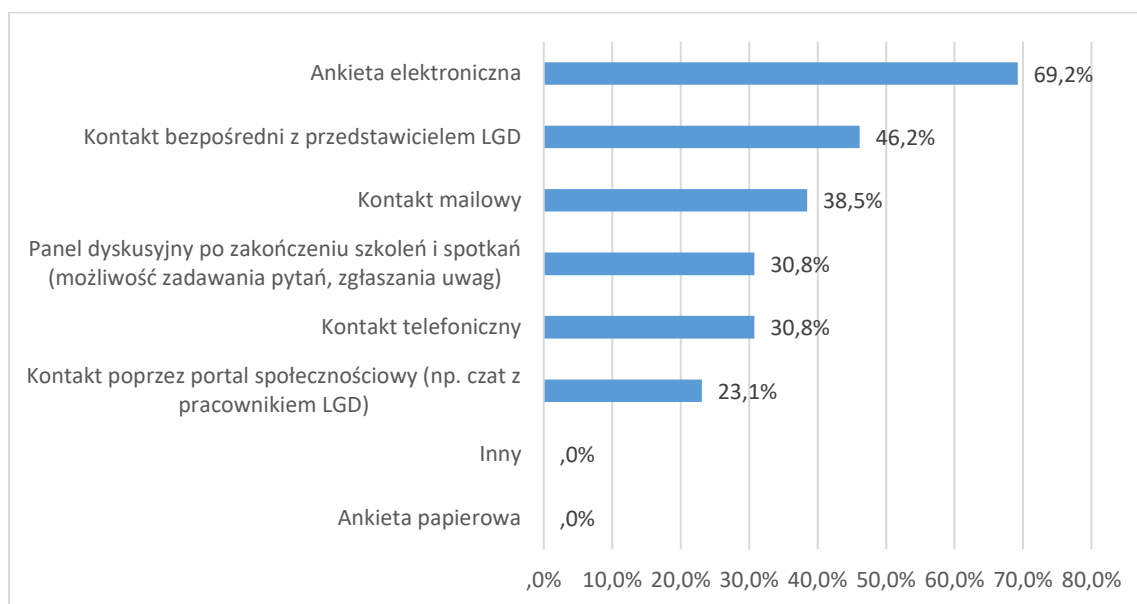
Wykres 18. *Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?*

Źródło: badania własne

W ankietach pojawiło się również pytanie o preferowany sposób przekazywania informacji zwrotnej, od społeczności do LGD. Większość wybrała ankietę elektroniczną (69% głosów), drugi najczęściej wybierany kanał to kontakt bezpośredni z przedstawicielami LGD (46% głosów). Kontakt mailowy wybrało 38% ankietowanych. Kontakt przez portal społecznościowy znalazł się na końcu listy, wybrało go 23% osób.

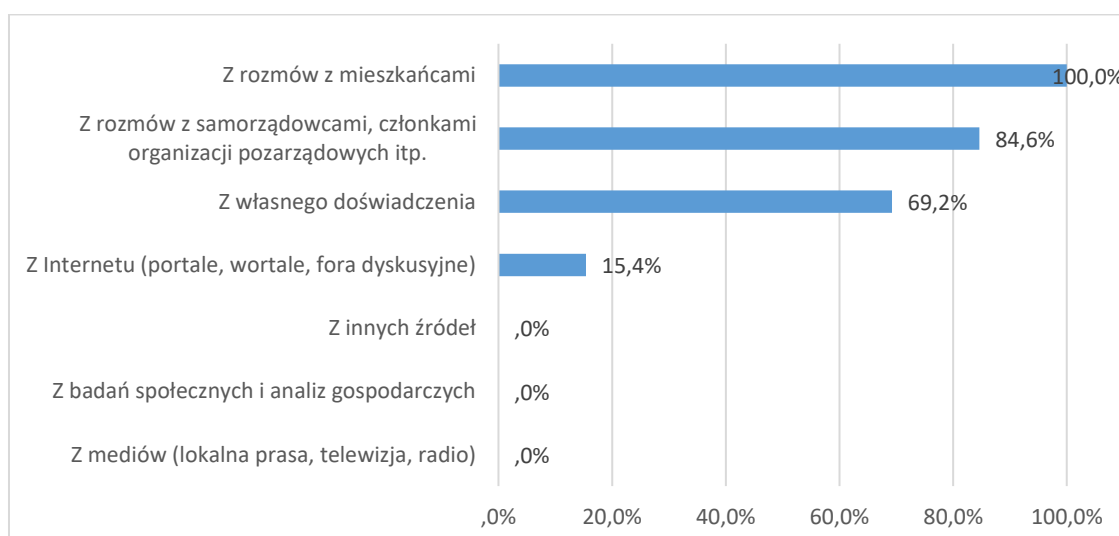
Wykres 19. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?

Źródło: badania własne

Wszyscy ankietowani zadeklarowali, że informacje o potrzebach mieszkańców czerpią głównie z rozmów z samymi mieszkańcami. Rozmowy z samorządowcami i członkami organizacji pozarządowych to źródło informacji w tej kwestii dla 84% badanych. Z własnego doświadczenia korzysta jedna trzecia zainteresowanych. Z portali i forów dyskusyjnych informacje czerpie 15% badanych. Z badań społecznych, czy analiz gospodarczych nie korzysta żadna z przebadanych osób.

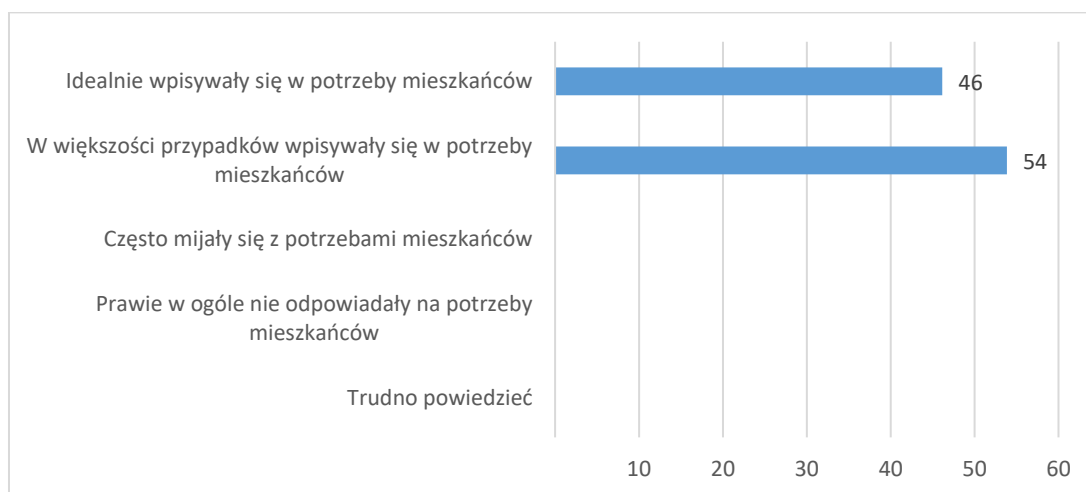
Wykres 20. Skąd przede wszystkim, czerpie Pan/Pani informacje o potrzebach mieszkańców?

Źródło: badania własne

Wszyscy przebadani twierdzą, że nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców. Według 46% nabory wpisywały się w potrzeby idealnie, a według 54% nabory w większości były adekwatne względem problemów, z którymi mierzą się na co dzień mieszkańcy.

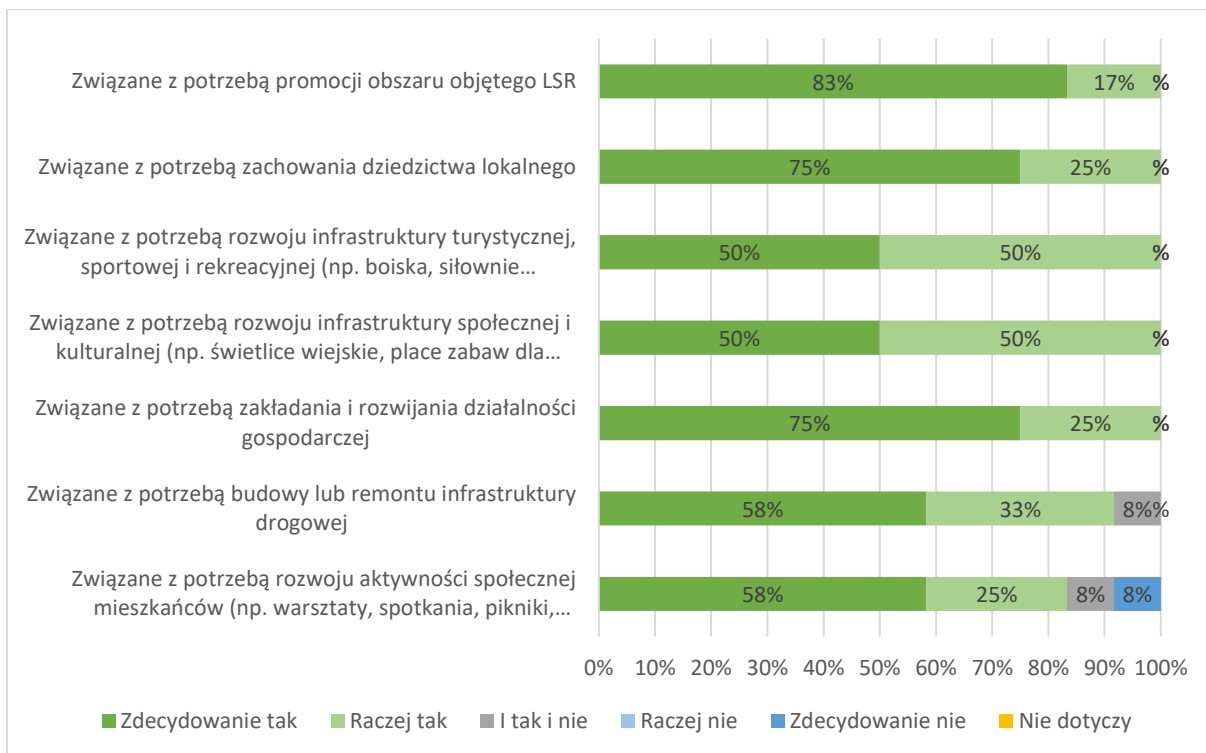
Wykres 21. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Źródło: badania własne

Nabory wniosków pomogły głównie w promocji obszaru objętego LSR oraz zachowaniu dziedzictwa lokalnego. Według większości ankietowanych nabory pozytywnie wpłynęły także na zakładanie i rozwijanie działalności gospodarczych. Realizowane projekty pomogły również w rozwoju infrastruktury turystycznej, sportowej, rekreacyjnej, społecznej i kulturalnej. Większość uważa także, że nabory miały w pewnym stopniu wpływ na rozwiązanie problemów związanych z budową i remontem infrastruktury drogowej. Stosunkowo więcej przeciwnych głosów pojawiło się w ocenie wpływu naborów na potrzeby mieszkańców związanych z rozwojem aktywności społecznej.

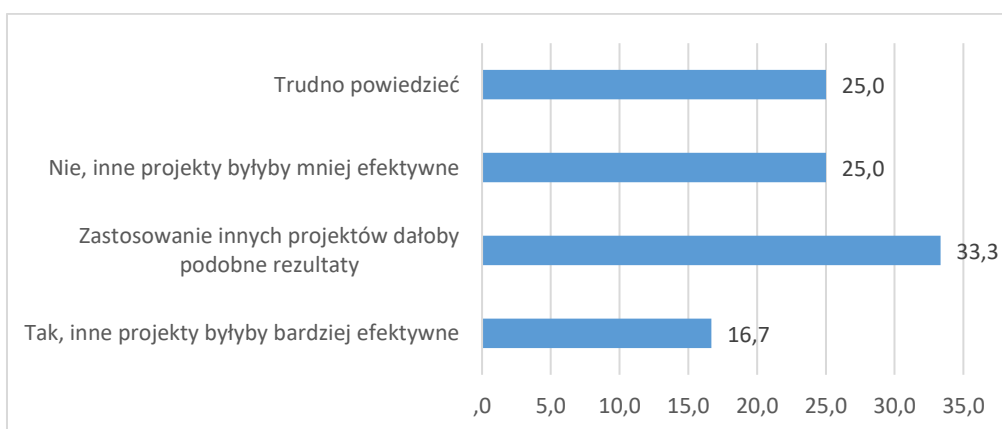
Wykres 22. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemu społecznego:

Źródło: badania własne

Mieszkańcy podzieleni są w kwestii osiągnięcia podobnych rezultatów za pomocą innych projektów. Jedna czwarta uważa, że inne projekty byłyby mniej efektywne, podczas gdy 16% twierdzi, że inne projekty byłyby bardziej efektywne. Jedna trzecia badanych jest zdania, że zastosowanie innych działań dałoby podobne rezultaty, a jedna czwarta nie potrafi odpowiedzieć na to pytanie.

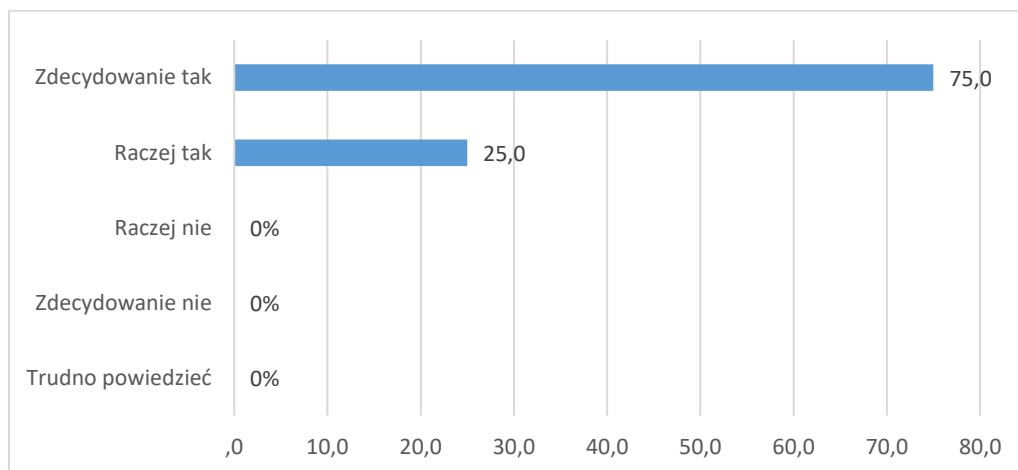
Wykres 23. Czy Pan/Pani zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

Źródło: badania własne

Wszyscy przebadani mieszkańcy deklarują, że według nich, środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie, z czego 75% jest zdecydowanie przekonana, że inwestycja ta była z korzyścią dla społeczności.

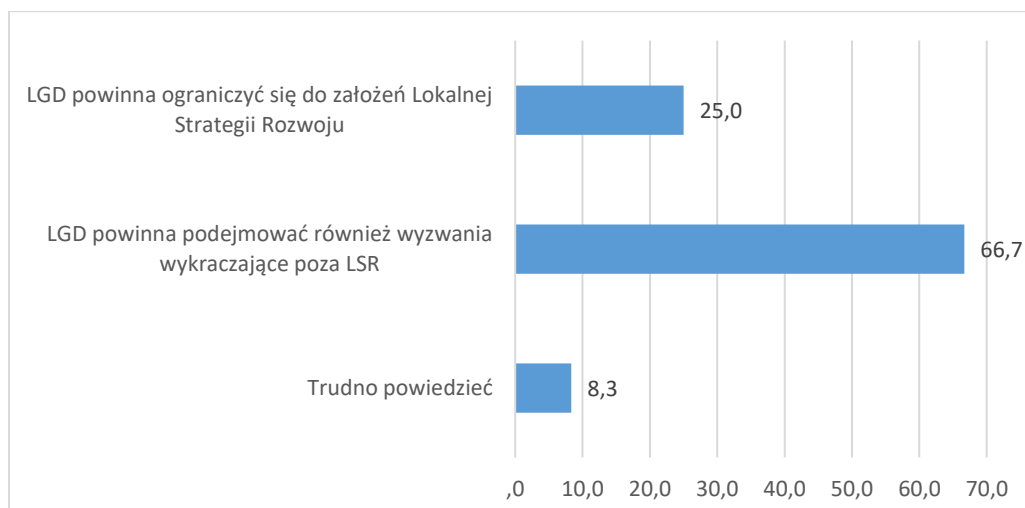
Wykres 24. Czy Pana/Pani zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

Źródło: badania własne

Niemal dwie trzecie badanych twierdzi, że Lokalna Grupa Działania powinna podejmować wyzwania wykraczające poza LSR. Jedna czwarta ankieterowanych twierdzi natomiast, że LGD powinna ograniczyć się w swych działaniach do założeń zawartych w Lokalnej Strategii Rozwoju.

Wykres 25. Czy Pana/Pani zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?

Źródło: badania własne

Stowarzyszenie prowadzi doradztwo w formie spotkań indywidualnych w Biurze LGD, telefonicznie przez pracowników Biura oraz za pomocą poczty elektronicznej. Zakres usług doradczych obejmuje przygotowanie wniosku o przyznanie pomocy, biznesplanu i załączników do wniosku, informacji na temat kryteriów wyboru projektu, realizacji operacji, przygotowania wniosków o płatność.

W latach 2016 – 2021 usługi doradcze w zakresie spotkań indywidualnych otrzymało 222 osoby. Bezpośrednio po świadczonej usłudze beneficjent jest proszony o wypełnienie ankiety oceniającej doradztwo. Wszyscy wnioskodawcy (100%) bardzo dobrze ocenili jakość udzielonej porady, zakres posiadanej wiedzy i kompetencje doradcy oraz przydatność porady podczas przygotowywania wniosku o przyznanie pomocy.

Tabela 13. Doradztwo w liczbach

Rok	Indywidualne doradztwo (liczba osób)
2016	29
2017	42
2018	37
2019	39
2020	48
2021	27
suma	222

Źródło: dane LGD

Plan komunikacji i plan szkoleń

W grudniu 2016 roku dla członków Rady i pracowników Biura LGD odbyło się szkolenie, którego celem było przygotowanie organu decyzyjnego i pracowników Biura do przeprowadzenia procedury oceny i wyboru operacji do dofinansowania złożonych do Biura LGD. W szkoleniu uczestniczyło 14 osób. W latach 2019, 2020 i 2021 raz w roku Stowarzyszenie przeprowadzało warsztat refleksyjny na temat realizacji LSR oraz działań przeprowadzonych przez LGD w danym roku. Spotkania miały na celu bieżącą analizę procesu wdrażania Strategii i jego efektów oraz zmian w otoczeniu LSR. W spotkaniu uczestniczyli członkowie Zarządu i Rady, pracownicy Biura LGD, Samorządowcy, organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy obszaru LGD „ZIELONE SIOŁO.

LGD realizując działania opisane w Planie komunikacji prowadziło indywidualne spotkania bezpośrednio i doradztwo indywidualne, które na bieżąco przez cały okres programowania prowadzone jest w siedzibie Stowarzyszenia.

W latach 2016 – 2019 odbywały się szkolenia we wszystkich gminach członkowskich na temat zasad i możliwości ubiegania się o dofinansowanie w ramach działania PROW. W szkoleniach uczestniczyło łącznie 343 osoby. Dodatkowo w 2016 roku przeprowadzono szkolenie warsztatowe dotyczące zasad wypełniania wniosków o przyznanie pomocy oraz biznesplanu. W spotkaniu uczestniczyło 26 osób. W latach 2021-2022 odbyły się szkoleniach on-line dotyczących operacji grantowych. Podczas spotkań zostały omówione m.in. warunki przyznania pomocy, kryteria dostępu, zakres grantu, wysokość i forma wsparcia, koszty kwalifikowalne. Oprócz szkoleń w każdym roku powstawał artykuł na temat wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. Artykuł był dostępny na stronie internetowej Stowarzyszenia, na portalu społecznościowym oraz przesłany do Gmin z prośbą o upublicznienie na stronie internetowej.

W związku z pandemią w 2020 roku nie odbyły się szkolenia. Powstał artykuł i ulotka informacyjna dotyczącą kolejnych naborów realizowanych przez LGD. Ulotka została rozpowszechniona wśród mieszkańców obszaru LGD za pośrednictwem gmin członkowskich. W 2021 odbyło się 8 szkoleń online dotyczących możliwości ubiegania się o dofinansowanie. Podczas spotkań zostały omówione warunki udzielenia wsparcia, procedury oceny i wyboru oraz kryteria wyboru grantobiorców. Ponadto poruszono zagadnienia związane z prawidłowym wypełnieniem wniosku i przygotowaniem załączników oraz sposobem finansowania i rozliczania grantów. W szkoleniach uczestniczyło łącznie 29 osób.

Funkcjonowanie organów – Zarząd, Rada, Walne Zebranie Członków

Stowarzyszenie LGD „Zielone Sioło” liczy 61 członków (indywidualnych i instytucjonalnych, stan na podstawie strony www), w tym 11 osób pochodzi z sektora publicznego, 14 osób z sektora społecznego, 8 członków to przedsiębiorcy i 28 osób to mieszkańcy obszaru objętego LSR.

W latach 2016 – 2021 Zarząd spotkał się 12 razy. Odbyło się 7 spotkań Walnego Zgromadzenia Członków (zmiany m.in. w lokalnych kryteriach wyboru, aktualizacja LSR). Piętnastoosobowa Rada LGD spotykała się 10 razy.

Tabela 14. Spotkania organów LGD

	Posiedzenia Zarządu LGD	Posiedzenia Rady LGD	WZC
2016	2	2	1
2017	2	2	1
2018	4	1	3
2019	2	3	1

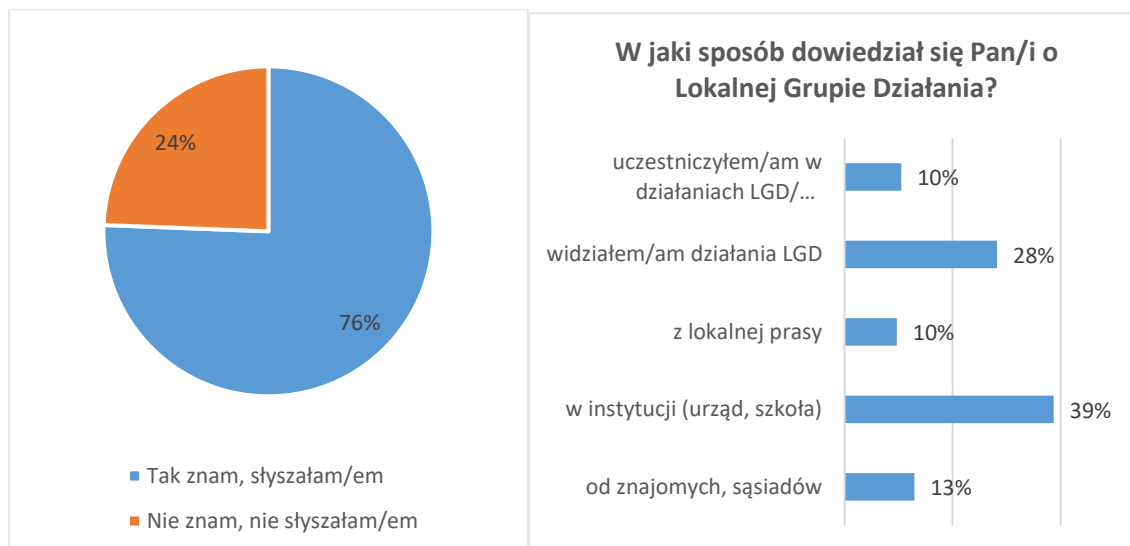
2020	2	1	1
2021	-	1	1
suma	12	10	8

Źródło: dane LGD

Rozpoznawalność LGD

Trzy czwarte ankietowanych zadeklarowało, że zna Lokalną Grupę Działania „ZIELONE SIOŁO”. Najczęściej wskazywanym źródłem tej wiedzy są urzędnicy oraz nauczyciele. Ciekawe jest to, że częściej niż co czwarty, spośród deklarujących znajomość LGD, wie o niej ponieważ widział inicjatywy Stowarzyszenia lub nawet w nich uczestniczył. Innymi źródłami informacji o LGD są znajomi i sąsiedzi oraz lokalna prasa.

Wykres 26. Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania „ZIELONE SIOŁO”?

Źródło: badania własne

Inne działania LGD

W ramach aktywizacji mieszkańców LGD uczestniczyła w imprezach plenerowych (pikniki i festyny), okolicznościowych (dożynki) oraz w warsztatach (ogrodnicze, zielarskie, herbaciane, rękodzieła ludowego, serowarskie) i konferencjach, w tym „Kobieta przedsiębiorca na obszarach wiejskich”. LGD organizowała też cykl spotkań dla seniorów pn. „Przy kawie i ciastku o zdrowiu i urodzie”. Przedstawiciele Stowarzyszenia wzięli też udział w zagranicznej wizycie studyjnej (Francja, Ardeny), ale też gościli u siebie inne Lokalne Grupy Działania, między innymi LGD „Razem dla Radomki” i LGD „Brama na Podlasie”.

Stowarzyszenie prowadziło działania na rzecz promocji obszaru LGD. We współpracy z wytwórcami i producentami zdrowej i ekologicznej żywności stworzono Szlak kulinarny Sieci Dziedzictwa Kulinarne Mazowsze na obszarze LGD. Pieczywo odpustowe „Koza prostyńska” zostało wpisane na Listę Produktów Tradycyjnych prowadzoną przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Stowarzyszenie doprowadziło do wydania 7 publikacji, w tym ulotek na temat naborów wniosków oraz folderów na temat szlaku kulinarnego i potraw kulinarnych.

Stowarzyszenie LGD „ZIELONE SIOŁO” prowadziło projekty poza PROW. Były to warsztaty dla dzieci w wieku 5-6 lat, w przedszkolach i szkołach podstawowych na obszarze LGD w ramach projektu „Warsztaty edukacyjne Kochajmy Pszczoły”. Uczestnicząc w programie „Propagowanie idei Sieci Dziedzictwa Kulinarne Mazowsze na obszarze działania LGD „ZIELONE SIOŁO” Stowarzyszenie opracowało ulotkę promującą Sieć Dziedzictwa Kulinarne Mazowsze. Zorganizowano szkolenie na temat tej Sieci. Kolejnym projektem było „Forum Inicjatyw Społecznych Północno-Wschodniego Mazowsza 2020”. Wspólnie z LGD „ZIELONE SIOŁO” w projekcie uczestniczyło i było jego realizatorem Lokalna Grupa Działania „Zaścianek Mazowsza” wraz z partnerem, Towarzystwem Przyjaciół Goworowszczyzny. Projekt finansowany ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego miał na celu wsparcie lokalnych liderów społecznych oraz ich działań partnerskich. W ramach projektu „Szlak Kulinarny Sieci Dziedzictwa Kulinarne obszaru LGD „ZIELONE SIOŁO” przygotowano i wydano publikację promującą 10-ciu producentów z obszaru LGD wpisanych do SDKM, w tym oferowane przez nich potrawy i produkty. Stowarzyszenie przeprowadziło 2 spotkania szkoleniowe dla 20 pszczelarzy w ramach „Szkolenie dla początkujących i już praktykujących Pszczelarzy”. Jednym z większych projektów był „Pozarządowy jest Gotowy - czyli przygotowanie sektora społecznego północno-wschodniego Mazowsza do skutecznego działania”. Projekt miał na celu wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych z obszaru działania partnerów zadania oraz budowanie postaw obywatelskich.

LGD „ZIELONE SIOŁO” wspólnie z Mazowieckim Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej w Ostrołęce zorganizowało spotkania szkoleniowo-informacyjne dla organizacji pozarządowych z obszaru działania Stowarzyszenia nt. możliwości pozyskania przez NGO funduszy zewnętrznych służących finansowaniu lokalnych działań społecznych.

5.4. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju

Realizacja rzeczowa

W ramach 2 celów szczegółowych wyznaczonych w LSR zaplanowano 6 przedsięwzięć z precyzyjnie wyznaczonymi 9 wskaźnikami produktu. 3 z 9 wskaźników produktu ma realizację płatności na poziomie co najmniej 100%, a realizację umów powyżej 100% ma 4 wskaźniki produktu. Największy, powyżej 100%, procent realizacji ma wskaźnik: *„Liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa i otrzymały pomoc”*.

Tabela 15. Postęp rzeczowy – stan na 31.12.2021 r.

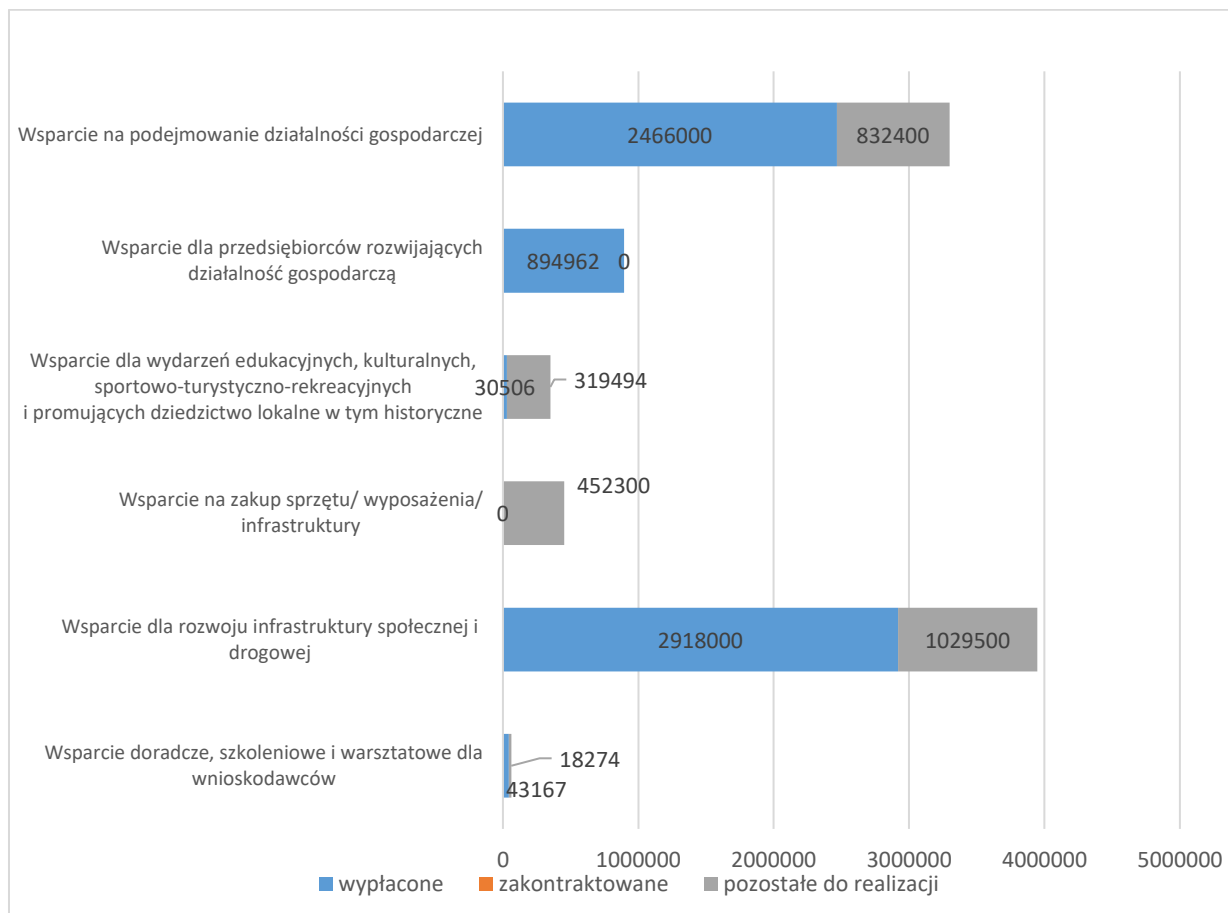
Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	Jednostka miary	Stan docelowy	Realizacja (%)	
				U	P
Wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	sztuka	47	75%	75%
Wsparcie dla przedsiębiorców rozwijających działalność gospodarczą	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	sztuka	6	100%	100%
Wsparcie dla wydarzeń edukacyjnych, kulturalnych, sportowo-turystyczno-rekreacyjnych i promujących dziedzictwo lokalne w tym historyczne	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	sztuka	3	33,33%	33%
Wsparcie dla wydarzeń edukacyjnych, kulturalnych, sportowo-turystyczno-rekreacyjnych i promujących dziedzictwo lokalne w tym historyczne	Liczba projektów polegających na zakupie sprzętu/ wyposażenia/ infrastruktury	sztuka	56	16,07%	0
Wsparcie dla rozwoju infrastruktury społecznej i drogowej	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg	km	3,5	100%	100,00%
	Liczba nowych/ przebudowanych/ zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej	sztuka	4+11 dodatkowe środki	100%	27%
Wsparcie doradcze, szkoleniowe i warsztatowe dla wnioskodawców	Liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa i otrzymały pomoc	sztuka	110	100%	202%
	Liczba zorganizowanych szkoleń	sztuka	61	64%	64%
	Liczba zorganizowanych warsztatów	sztuka	11	82%	82%

Źródło: dane LGD

Postęp finansowy

Najwięcej środków wypłacono w ramach Wsparcie dla rozwoju infrastruktury społecznej i drogowej (2 918 000 złotych) oraz Wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej (2 466 000 złotych). Te dwa przedsięwzięcia mają również najwyższe kwoty przeznaczone na realizację w przyszłości (odpowiednio 1 029 500 i 832 400 złotych). Najmniej środków przeznaczono na Wsparcie doradcze, szkoleniowe i warsztatowe dla wnioskodawców.

Wykres 26. Postęp finansowy - dane w PLN – stan na 31.12.2021 r.

Źródło: dane LGD

Opis projektów współpracy

Stowarzyszenie prowadziło jeden projekt współpracy wspólnie z LGD „Kurpsie Razem” oraz LGD „Zaścianek Mazowska”. Projekt pn. „Promocja – Aktywizacja – Turystyka – Ochrona Dziedzictwa”. W ramach realizacji projektu odbyły się cztery wydarzenia: wyjazd na 4-dniowe Targi „Smaki Regionów 2018” w Poznaniu, stworzenie questu na temat Rezerwatu przyrody w Czerni, warsztaty kulinarne wraz z wydaniem publikacji promującej dziedzictwo kulinarne partnerów projektu oraz realizacja filmu promocyjnego. Całkowity koszt projektu: 77.483,13 zł, w tym po stronie LGD „ZIELONE SIOŁO” 30 505,61 zł.

Ustalono poniższe wskaźniki celu projektu: wzrost liczby turystów, zainteresowanie mieszkańców nową formą spędzenia wolnego czasu poprzez skorzystanie z questu, zorganizowanie warsztatów kulinarnych wraz z wydaniem publikacji promującej dziedzictwo kulinarne obszarów partnerów projektu.

Ponadto w listopadzie 2021 r. podpisano umowę partnerską o współpracy ponadnarodowej dla realizacji projektu pn. „Partnerstwo na rzecz promocji tradycji i innowacji w rozwoju lokalnym”. Partnerzy projektu, tj. LGD „ZIELONE SIOŁO”, LGD „Zaścianek Mazowska” oraz Stowarzyszenie vietos veiklos grupė “Radviliškio lyderis” zobowiązali się do wspólnej realizacji projektu, którego celem jest wymiana doświadczeń i wiedzy w obszarze przedsiębiorczości, aktywizacja społeczności lokalnych, a także prezentacja dobrych praktyk poprzez innowacyjne podejście do rozwoju przedsiębiorczości na wsi. W ramach projektu zaplanowano szereg działań m.in.: konferencję, wizyty studyjne, międzynarodowy kiermasz, wirtualną mapę oraz film promocyjny.

6. Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

Wdrażanie LSR nie zostało jeszcze zakończone. Strategia jest w trakcie realizacji. Dlatego nie można jeszcze podsumować osiągnięcia wskaźników. W przypadku pierwszego Celu ogólnego można jednak dokonać pewnego przybliżenia. W Strategii założono, że w wyniku jej wdrażania wzrośnie liczba podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Według danych GUS z 2021 rok wskaźnik ten osiągnął wartość 77,5, a więc zdecydowanie przekroczył zakładaną wartość. Przewidywano wzrost o 9%, a do 2021 roku nastąpił wzrost o 30%. Niestety nie można podsumować osiągnięcia tego wskaźnika, ponieważ nie znamy wyników z roku zakończenia wdrażania strategii, tj. wnioskodawcy najpóźniej do końca czerwca 2024 r., natomiast LGD najpóźniej do końca września 2024 r. W przypadku drugiego Celu ogólnego do sprawdzenia osiągnięcia wskaźnika oddziaływania niezbędne będzie przeprowadzenie reprezentatywnych badań ankietowych.

CEL OGÓLNY 1	Przedsiębiorcza społeczność wpływająca na rozwój gospodarczy obszaru LGD „ZIELONE SIOŁO”			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego I	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych sposób pomiaru
Wzrost liczby podmiotów Gospodarki Narodowej na 1000 mieszkańców.	Liczba	59,7	65,0	GUS Bank danych lokalnych www.stat.gov.pl

Źródło: Lokalna Strategia Rozwoju

CEL OGÓLNY 2	Zintegrowane społeczności aktywnie uczestniczące w wydarzeniach na obszarze LGD „ZIELONE SIOŁO” wykorzystujące infrastrukturę lokalną do realizacji innowacyjnych wydarzeń, w tym z udziałem grup defaworyzowanych			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego II	Jednostka miary	Stan początkowy 2013 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych sposób pomiaru
Zwiększenie stopnia zintegrowania i identyfikacji społeczności lokalnej z miejscem zamieszkania (deklarowane przez respondentów)	%	80,65%	85,15%	Badania społeczne na reprezentatywnej grupie docelowej

Źródło: Lokalna Strategia Rozwoju

Ocena wpływu na kapitał społeczny

W opinii LGD kapitał społeczny jest budowany i rozwijany w dwóch równoległych obszarach. Pierwszy to działania osób fizycznych. Dotyczy to szczególnie osób, które biorą udział w naborach dotyczących przedsiębiorczości (zakładanie i rozwój). Jeśli osoba fizyczna rozpocznie prowadzenie działalności gospodarczej lub będzie rozwijać istniejącą firmę, to są to właśnie elementy konstytuujące kapitał społeczny. Drugim obszarem tworzenia kapitału społecznego są organizacje pozarządowe (osoby prawne). To kapitał społeczny

w obrębie wspólnoty samorządowej. Działania organizacji społecznych skutkują aktywizacją społeczności.

W ramach prowadzonych operacji istnieją nabory związane z zakładaniem przedsiębiorczości, projekty grantowe oraz projekty współpracy. W przypadku tych ostatnich mamy dodatkowy wymiar wspólnego budowania kapitału społecznego na obszarach różnych Lokalnych Grup Działania i w kraju i zagranicą.

Stowarzyszenie LGD prowadzi dodatkowo działania aktywizacyjne, które również przyczyniają się do budowy kapitału społecznego. Chodzi o projekty będące w zainteresowaniu mieszkańców. Warsztaty dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz wyjazdy studyjne.

W przypadku obiektów infrastrukturalnych należy odróżnić infrastrukturę techniczną (drogi) od infrastruktury społecznej. Właśnie ten drugi typ infrastruktury przyczynia się do budowy kapitału społecznego. To są projekty które pozwalają mieszkańcom na integrację i aktywizację, np. siłownie zewnętrzne, zejścia nad rzekę, place zabaw.

Przedsiębiorczość

LGD w opinii swoich przedstawicieli uważa, że Stowarzyszenie powinno wspierać rozwój przedsiębiorczości ale nie jako instrument dedykowany przeciwdziałaniu bezrobociu. Zdecydowanie większe zapotrzebowanie społeczne jak i wielkość przekazanych środków było kierowane na zakładanie przedsiębiorczości. Podejmowanie działalności jest prostsze do zrealizowania przez mieszkańca. Ocena obecnej LSR może być niepełna jeśli odpowiedniej wagi nie przyłożymy do okresu pandemii. COVID spowodował opóźnienia w realizacji projektów. Dodatkowo nastąpił wzrost kosztów usług oraz były problemy ze znalezieniem wykonawców.

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

Południowe gminy nadbużańskie są terenami turystycznymi. To tereny Parku Krajobrazowego i okolice rzeki Bug. W aktualnej strategii Lokalne Kryteria Wyboru nie punktowały projektów turystycznych. Mimo wszystko w projektach dedykowanych podejmowaniu działalności gospodarczej powstało kilka gospodarstw agroturystycznych.

LGD prowadziła projekty współpracy, ale nie były one wprost nastawione na rozwój turystyki. Operacje nastawione na promocję obszarów i dziedzictwa kulturowego, kulinarnego i historycznego odnosiły się pośrednio również do rozwoju turystyki. Szczególnie było to widoczne w działaniach aktywizacyjnych i integracyjnych.

Grupy defaworyzowane

LGD w swoich Lokalnych Kryteriach Wyboru nie wspierała grup defaworyzowanych. LGD w poszczególnych naborach miała wyodrębniany budżet przeznaczony dla członków grup defaworyzowanych. Niestety dwa nabory wniosków prowadzone w ten sposób nie były sukcesem. Zbyt mało osób z grup defaworyzowanych składało wnioski. Po dwóch latach LGD zrezygnowała z wyodrębnienia budżetu i przekazywania go dla danej grupy defaworyzowanej.

Innowacyjność

To kryterium mimo stosowania definicji PROW było dla LGD kłopotliwe. Po części było to kryterium opisowe i subiektywne. Na początku perspektywy finansowania Wnioskodawcy niezbyt wnikliwie opisywali to kryterium. W kolejnych naborach wnioskodawcy coraz bardziej szczegółowo odnosili się do tego kryterium. Ostatecznie, w zdecydowanej większości, beneficjenci dostali punkty za innowacyjność.

W opinii LGD niektóre z projektów zawierały ciekawe, innowacyjne rozwiązania. Jednym z takich rozwiązań było wprowadzenie metod marketingu szeptanego i bezpośredniego oraz wsparcie tych elementów promocji i komunikacji tradycyjnymi technikami sprzedaży. Ten sposób promocji został zestawiony z najczęściej obecnie stosowanymi technikami promocji z wykorzystaniem social mediów. I jako taki został uznany za innowacyjny.

Projekty współpracy

LGD potwierdza zdecydowanie, że projekty współpracy są bardzo dobrym narzędziem do integracji oraz aktywizacji mieszkańców. To bardzo ważne by mieszkańcy obszaru Lokalnej Grupy Działania zobaczyli jak działa i funkcjonuje społeczność lokalna na terenie innych wspólnot. Czy to w Polsce, czy zagranicą. LGD nie miała kłopotów finansowych z projektami współpracy. Nie było problemów z płynnością finansową.

Ocena funkcjonowania LGD

LGD pozytywnie ocenia współpracę z samorządami.

Stowarzyszenie „Zielone Sioło” jest zadowolone z dotychczasowych działań aktywizacyjnych. Gdyby dysponowało większym budżetem rezultaty aktywizacji byłyby jeszcze większe. Ważnym i potrzebnym rozwiązaniem byłby uproszczony sposób rozliczania wniosków. Jest to szczególnie ważne jeśli ocena wniosków jest długotrwała. Szczególnie w okresie zmian cen i inflacji. Wtedy bardzo trudno jest zaplanować prace. Być może też część kosztów mogłaby być rozliczana ryczałtem.

LGD nie ma swojej własnej imprezy plenerowej. W regionie przyjęło się, że samorządy zapraszają Stowarzyszenie do udziału w imprezach organizowanych przez urzędy gminne. Samorządy chcą by Lokalna Grupa Działania zawsze była obecna i aktywna na imprezach plenerowych.

LGD poza programem LEADER startuje w konkursach ogłaszanych przez Urząd Marszałkowski. Dzięki tym funduszom przeprowadzono popularne warsztaty kulinarne oraz szkolenia edukacyjne dla pszczelarzy.

Ocena procesu wdrażania

Stowarzyszenie zwraca uwagę na formalne trudności w realizacji projektów grantowych. LGD jest ich beneficjentem. Ogłasza nabory i powierza środki, głównie, organizacjom pozarządowym. Organizacje te kupują różnego rodzaju przedmioty, które służą promowaniu dziedzictwa kulturowego, edukacji przyrodniczej, historycznej lub kulinarnej. Zakupione przedmioty (jako środki trwałe) powinny być w perspektywie kolejnych 5 lat nadzorowane przez LGD, tzw. 5 lat trwałości. W opinii LGD to mocno nietrafiona konstrukcja, bo te środki trwałe są w użytkowaniu stowarzyszeń i znajdują się w ich lokalizacjach. LGD nie ma fizycznych możliwości by nadzorować ich zużycie.

W kwestii procedur i składanych wniosków (szczególnie biznesplan w naborach dotyczących rozwoju przedsiębiorczości), LGD przyznaje, że dla beneficjentów to trudny etap naborów. Jednocześnie przedstawiciele Stowarzyszenia podkreślają, że właśnie temu służą usługi doradcze, by wspierać wnioskodawców i rozwiewać wątpliwości. Na początku bieżącej perspektywy finansowania wnioskodawcy mieli więcej problemów ze złożeniem wniosku i procedurami. Obecnie widać, że szkolenia i doradztwo, a także udział w naborach podniósł przeciętną wiedzę beneficjentów.

Generalnie kryteria wyborów wniosków są odpowiednie i przyczyniają się do wyboru najlepszych wniosków. LGD zwraca uwagę, że niektóre z kryteriów mogą być bardziej precyzyjne. Chodzi o stosowanie Odnawialnych Źródeł Energii (wynika z celów PROW). Jeden beneficjent może zainwestować kilka tysięcy złotych w instalację fotowoltaiczną i dostanie tyle samo punktów co beneficjent, który kupi lampę solarną za kilkaset złotych.

W naborach na podejmowanie działalności chętnych było więcej niż możliwych alokacji. Beneficjenci ustawiali się w kolejce jeszcze przed otwarciem Biura LGD. Tworzyły się kolejki. Działo się tak dlatego, że w przypadku otrzymania identycznej liczby punktów kolejność złożenia wniosku była dodatkowo punktowana.

Wartość dodana podejścia LEADER

W opinii LGD organizacje pozarządowe chcą współpracować ze Stowarzyszeniem. Widać to szczególnie w realizacji projektów grantowych. Stowarzyszenia i fundacje są aktywnymi pomiotami społeczności. Sektor gospodarczy jest zdecydowanie mniej aktywny. Należy jednak podkreślić, że przedstawiciele przedsiębiorców są członkami Rady LGD oraz są obecni w wewnętrznym organie kontroli LGD.

Infrastruktura, która powstała dzięki LGD jest dobrze wykorzystywana. W opinii przedstawicieli Stowarzyszenia, LGD nie jest odpowiednią organizacją, która powinna odpowiadać za rozwój infrastruktury technicznej. Środki jakimi dysponuje LGD są nieporównanie mniejsze, niż środki samorządów. Przykładem dobrego spożytkowania infrastruktury, którą finansowało LGD, jest istniejący ciasny harmonogram zapisów na terminy organizacji imprez w świetlicach. Świetlice powstały dzięki naborom prowadzonym przez Lokalną Grupę Działania i cieszą się olbrzymią popularnością. Istnienie takiego miejsca zainicjowało powstanie nowych Kół Gospodyń Wiejskich, a to pociągnęło za sobą organizacje wydarzeń, imprez i ogólny rozwój aktywności.

Ważnym elementem komplementarności projektów jest, oprócz efektu istniejącej infrastruktury, kryterium wykorzystania lokalnych zasobów. Wnioskodawca w składanym wniosku musiał założyć współpracę z przedsiębiorcami funkcjonującymi na terenie społeczności. Było to odpowiedzią na kryterium wykorzystania zasobów lokalnych. Niektórzy z beneficjentów podpisywali listy intencyjne z przedsiębiorcami, co świadczyło o poważnym potraktowaniu deklaracji składanych we wniosku.

7. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje

W ramach LGD funkcjonują 3 sektory. Najsilniejszą pozycję w Partnerstwie mają samorządy. Tworzą stabilną strukturę, dobrze zorganizowane urzędy i mają wykwalifikowanych pracowników. Dzięki składkom samorządów LGD może pełniej realizować działania ponieważ część z tych zadań nie ma zapewnionego prefinansowania. Samorządy korzystają z dostępnych w LGD funduszy ale traktują Stowarzyszenie jako kolejną platformę współpracy. Organizacje pozarządowe chętnie korzystają z projektów grantowych i angażują się w funkcjonowanie LGD. Należy jeszcze skuteczniej aktywizować lokalne organizacje, ale sytuacja w tym zakresie wydaje się rozwijać w odpowiednim kierunku. Z kolei przedsiębiorcy traktują LGD najbardziej utylitarnie. Skoncentrowani są najbardziej na pozyskaniu i rozliczeniu funduszy, a zainteresowanie funkcjonowaniem Stowarzyszenia jest na niższym poziomie. W zakresie funkcjonowania partnerstwo powinno podjąć próbę zwiększenia aktywności społecznej i zaangażowania przedsiębiorców korzystających z funduszy dostępnych w LGD.

Realizacja rzeczowa i finansowa postępuje zgodnie z założonym planem. Systematycznie ogłaszane nabory wniosków pozwalają mieć nadzieję na całkowite wykorzystanie budżetu oraz osiągnięcie wszystkich zakładanych wskaźników. Optymizm w tej kwestii ma swoje podstawy w dużej determinacji i doświadczeniu pracowników Biura oraz Rady LGD. Niebezpieczeństwa upatrywać należy w długotrwałych procedurach, gdzie od złożenia wniosku do rozpoczęcia procedury uzupełnienia braków we wnioskach o przyznanie pomocy mija nierzadko ponad pół roku. Jest to szczególnie dotkliwie obecnie, gdy inflacja i dezaktualizacji kosztorysów może doprowadzić do rozwiązania umowy lub jej niepodpisania. Niestety problem dotyczy nie tylko przedsiębiorców, ale również samorządów, a nawet grantobiorców. Zwrot niewykorzystanych funduszy do LGD może odbyć się zbyt późno na ogłoszenie kolejnego naboru. LGD nie ma narzędzi do przyspieszenia procesu weryfikacji wniosków w Urzędzie Marszałkowskim, więc rekomendacją może być jedynie rzetelne informowanie wnioskodawców o trybie i czasie procedowania wniosków.

Jakość wniosków jest kształtowana w dwóch procesach. Pierwszym są szkolenia i doradztwo świadczone przez pracowników Biura LGD. Dzięki tym zabiegom jakość wniosków systematycznie wzrasta. Wszyscy z wnioskodawców, z którymi przeprowadzono wywiady pogłębione stwierdzili, że wpływ doradztwa na końcowy kształt wniosku był ogromny i jednoznacznie pozytywny. Drugim sposobem oddziaływania na jakość wniosków kierowanych do dofinansowania jest rzetelna praca członków Rady LGD. Selekcja i wybór najlepszych wniosków spośród złożonych w naborze daje większe szanse na ich realizację i końcowe osiągnięcie wskaźników. Najważniejszym narzędziem pracy Rady jest katalog kryteriów lokalnych. Oprócz kryteriów innowacyjności i rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska wszystkie inne są kryteriami zerojedynkowymi. Pozwala to Radzie na sprawne działanie, ale ogranicza możliwość docenienia wniosków mogących mieć znaczący wpływ

na rozwój społeczności lokalnej. Rekomendacją dla Władz LGD jest rozważenie zastosowania w kolejnym okresie programowania szerszego katalogu kryteriów z zastosowaniem również tych oceniających wnioski pod względem jakościowym.

Mimo, że biuro LGD nie jest organem Stowarzyszenia to zajmuje się właściwie wszystkimi aspektami funkcjonowania partnerstwa. Organizuje Walne Zebrania Członków, wspomaga Radę w ocenie i wyborze operacji, przygotowuje dane do podejmowania decyzji przez Zarząd. Przede wszystkim ogłasza, organizuje i przeprowadza nabory wniosków. Dbą o jakość wniosków poprzez szkolenia i doradztwo, komunikuje się z wnioskodawcami i członkami partnerstwa. Wszystko to łączy się z bardzo wysoką oceną pracowników dokonywaną zarówno ze strony członków LGD jak i wnioskodawców. Doceniono kompetencje merytoryczne jak i podejście do klientów. Pozytywne opinie wyrażano zarówno w ankietach jak i wywiadach prowadzonych z beneficjentami. Na utrzymanie wysokiej jakości pracy Biura wpływa z pewnością aktywny udział Prezes Stowarzyszenia, która pełniąc funkcję Kierownika Biura bezpośrednio reprezentuje Zarząd. Dla utrzymania wysokiej jakości działań oraz dobrych opinii o LGD niezbędne jest docenianie wkładu w ten proces pracowników biura zarówno w wymiarze merytorycznym jak i finansowym.

Rozwój przedsiębiorczości to zadanie, na które LGD zaplanowała ponad połowę budżetu. Po pierwsze to działania na rzecz podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej. Przedsięwzięcia te zawsze cieszyły się zainteresowaniem mieszkańców, nawet jeśli kwota premii przestała być tak atrakcyjna jak w latach poprzednich. Łącznie, po zagospodarowaniu dodatkowych funduszy, powstaną 47 jednoosobowe działalności gospodarcze oraz wspartych będzie 6 istniejących przedsiębiorstw. To wszystko wskazuje na duże zaangażowanie Stowarzyszenia w rozwój gospodarczy regionu. Wydaje się to być idealną okazją do społecznej aktywizacji i zaangażowania przedsiębiorców w inne działania LGD, szczególnie w zakresie społecznym i kulturalnym.

Ewaluacja końcowa wymagała od wszystkich członków Stowarzyszenia wyjątkowej pracy. Krótki czas realizacji badań sprzyjał kumulowaniu działań. Niemniej wsparcie i zaangażowanie władz LGD, pracowników i członków LGD zapewniło sukces realizacji wszystkich założonych działań. Na koniec należy jeszcze raz podziękować wszystkim, którzy wnieśli wkład w powstanie tego opracowania, czy to poprzez przygotowanie dokumentów, zestawień, uczestnictwo w wywiadach grupowych i indywidualnych, czy też poprzez wypełnianie anonimowych ankiet.

8. Spis tabel i wykresów

Wykresy

Wykres 1. Procent ankiet z poszczególnych gmin.....	12
Wykres 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/Pani lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?	21
Wykres 3. W jakim stopniu zgadza się Pan/Pani lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?	21
Wykres 4. Ocena gminy na wymiarach	22
Wykres 5. Opinie na temat zaangażowania w funkcjonowania gminy.....	23
Wykres 6. Czy jest Pan/Pani zadowolony/a z warunków życia w gminie?	24
Wykres 7. Czy rozważa Pan/Pani zmianę miejsca zamieszkania?.....	24
Wykres 8. Powody zmiany miejsca zamieszkania	25
Wykres 9. Czy Pan/Pani osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?	25
Wykres 10. Czy Pana/Pani zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?.....	26
Wykres 11. Czy Pan/Pani osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?	26
Wykres 12. Czy Pana/Pani zdaniem szkolenia, spotkania, festyny cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?	27
Wykres 13. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/Pani możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?.....	28
Wykres 14. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania?	29
Wykres 15. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD	29
Wykres 16. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD	30
Wykres 17. Jak ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach	30
Wykres 19. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?.....	32
Wykres 20. Skąd przede wszystkim, czerpie Pan/Pani informacje o potrzebach mieszkańców?	32

Wykres 21. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?	33
Wykres 22. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemu społecznego:.....	34
Wykres 23. Czy Pan/Pani zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?	34
Wykres 24. Czy Pana/Pani zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?	35
Wykres 25. Czy Pana/Pani zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?	35
Wykres 26. Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania „ZIELONE SIOŁO”?	38
Wykres 26. Postęp finansowy - dane w PLN – stan na 31.12.2021 r.	41

Tabele

Tabela 1. Ludność ogółem	14
Tabela 2. Saldo migracji w ruch wewnętrznym i zewnętrznym	15
Tabela 3. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	15
Tabela 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego	16
Tabela 5. Wydatki budżetów gmin na jednego mieszkańca (w złotych).....	16
Tabela 6. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	17
Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej ogółem	18
Tabela 9. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	18
Tabela 10. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	19
Tabela 11. Biblioteki publiczne i ich filie	19
Tabela 12. Bezrobotni zarejestrowani ogółem	20
Tabela 13. Doradztwo w liczbach.....	36
Tabela 14. Spotkania organów LGD	37
Tabela 15. Postęp rzeczowy – stan na 31.12.2021 r.	40

9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania

Narzędzia badawcze

9.1. Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:

1. Jak wnioskodawca dowiedział się o konkursie, skąd pochodzi wiedza o LGD i jak jest ona znacząca;
2. Pomysł na projekt - skąd pochodził, czy ktoś pomagał w konceptualizacji, czy wynajmowano firmę lub osobę do pomocy w opracowaniu wniosku;
3. Zakres pomocy ze strony LGD, doświadczenia związane z doradztwem;
4. Znajomość wniosku i procedury, trudności z wypełnianiem wniosku;
5. Ocena wniosku w LGD, doświadczenia i opinie o kryteriach oraz ocenie przez Radę LGD;
6. Proces administracyjny po dokonaniu wyboru operacji do dofinansowania;
7. Ogólna ocena kontaktów z LGD w czasie opracowania wniosku, oceny i wyboru oraz realizacji
8. Podejście kontrfaktyczne: czy jeszcze raz spróbowałby wnioskować do LGD;
9. Podejście kontrfaktyczne: czy zrealizował pomysł mimo braku dofinansowania (dla osób, które nie uzyskały dofinansowania)
10. Podsumowanie i ogólne opinie o trudnościach i dobrych stronach procesu.

9.2. Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:

1. Czy w Pana/Pani gminie ludzie są aktywni. Czy jest dużo organizacji pozarządowych?
 - a. Czy działania LGD w jakiś sposób wpływają na rozwój aktywności społecznej mieszkańców (kapitału społecznego)?
2. Czy ludzie są w tej gminie przedsiębiorczy. Czy dla rozwoju obszaru lepsze są środki na podejmowanie czy na rozwój działalności gospodarczej?
3. A jak już rozmawiamy o ludziach, którzy tu mieszkają. W jakiej grupie należałoby szukać ludzi, którzy sobie nagorzej radzą. Takich którzy wymagają najpilniejszej pomocy? (młodzież, seniorzy, niepełnosprawni)
4. Jeśli chodzi o kulturę i turystykę. Czy działania LGD jakoś wpłynęły na rozwój obszaru w tej dziedzinie?
5. Przejdźmy teraz do tego jak działa LGD. Jak wygląda komunikacja i współpraca pomiędzy gminami a LGD.
6. Czy ta współpraca pozwala działać efektywnie? Jak duży wpływ na to co robi i jak działa LGD mają władze gmin partnerskich?
7. Czy LGD dobrze widać w gminach. Czy pojawia się na dożynkach, organizuje konkursy, wyjazdy. Czy mieszkańcy wiedzą, że taka organizacja działa tu na obszarze.
8. W czym należałoby szukać największej zalety istnienia LGD?
9. Czy jest coś co można by poprawić w działaniach LGD?

9.3. Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków LGD

Ocena funkcjonowania LGD

Szanowni Państwo,

głównym celem funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania jest realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 (LSR) opracowanej wspólnie z mieszkańcami obszaru LGD „ZIELONE SIOŁO”. Strategia ta realizowana jest przez szereg przedsięwzięć, których zadaniem jest rozwiązywanie potrzeb mieszkańców.

W ramach podsumowań wdrażania LSR oraz wypełniając zapisy zawarte w Strategii przygotowaliśmy ankietę. Zarówno podczas tworzenia dokumentu jak i teraz Państwa zdanie jest dla nas niezmiernie istotne.

Wszystkie dane pozyskane w ramach tej ankiety będą traktowane poufnie, a analizy dotyczyć będą jedynie uogólnionych opinii.

Adriana Rukat
Prezes LGD „ZIELONE SIOŁO”

1. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie LGD?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Bardzo dobrze
2. Raczej dobrze
3. I dobrze i źle
4. Raczej źle
5. Bardzo źle
6. Trudno powiedzieć

2. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
--	--	--------------------------	--------------------	------------------------	------------------------------

1.	Godziny pracy Biura LGD są dogodne dla klientów				
2.	Strona internetowa zawiera aktualne informacje				
3.	Odpowiedzi na wiele pytań można uzyskać telefonując do Biura LGD				
4.	Łatwo umówić się na spotkanie z pracownikami Biura LGD				

3. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Pracownicy mają wiedzę odpowiednią do wykonywanej pracy				
2.	Pracownicy z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki				
3.	Pracownicy udzielają rzetelnych informacji i porad				
4.	Pracownicy są mili i uprzejmi				

4. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Raczej dobrze	I dobrze i źle	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć
1.	prowadzenie doradztwa						
2.	organizacja naborów wniosków						
3.	pozyskiwanie dodatkowych funduszy zewnętrznych						
4.	informowanie członków LGD o funkcjonowaniu LGD						

5.	prorowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych dla mieszkańców						
6.	współpraca z innymi LGD						

5. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania LGD? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 najważniejsze kanały pozyskiwania informacji**

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Bezpośrednie kontakty z Władzami LGD
2. Bezpośrednie kontakty z pracownikami Biura
3. Walne zebranie członków
4. Oficjalna strona internetowa LGD
5. Ogłoszenia na tablicach informacyjnych w miejscowościach na terenie LGD
6. Portale społecznościowe
7. Szkolenie dla potencjalnych beneficjentów (warsztaty, imprezy)
8. Informacja bezpośrednia w siedzibie (biurze) LGD
9. Inne sposoby. Jakież?

6. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.**

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Ankieta papierowa
2. Ankieta elektroniczna
3. Kontakt bezpośredni z przedstawicielem LGD
4. Kontakt mailowy
5. Kontakt telefoniczny
6. Kontakt poprzez portal społecznościowy (np. czat z pracownikiem LGD)
7. Panel dyskusyjny po zakończeniu szkoleń i spotkań (możliwość zadawania pytań, zgłaszania uwag)
8. Inny, jaki?

7. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców? **Proszę wskazać nie więcej niż 3 najważniejsze źródła.**

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Z własnego doświadczenia
2. Z rozmów z mieszkańcami
3. Z rozmów z samorządowcami, członkami organizacji pozarządowych itp.
4. Z mediów (lokalna prasa, telewizja, radio)
5. Z Internetu (portale, wortale, fora dyskusyjne)
6. Z badań społecznych i analiz gospodarczych
7. Z innych źródeł (jakich?)

8. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Idealnie wpisywały się w potrzeby mieszkańców
2. W większości przypadków wpisywały się w potrzeby mieszkańców
3. Często mijają się z potrzebami mieszkańców
4. Prawie w ogóle nie odpowiadały na potrzeby mieszkańców
5. Trudno powiedzieć

9. Jakie są najważniejsze problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD (Pana/Pani gminy)? Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

10. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych?

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	I tak i nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy
1.	Związane z potrzebą zakładania i rozwijania działalności gospodarczej						
2.	Związane z potrzebą budowy lub remontu						

	infrastruktury drogowej						
3.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury społecznej i kulturalnej (np. świetlice wiejskie, place zabaw dla dzieci)						
4.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej (np. boiska, siłownie zewnętrzne, altany)						
5.	Związane z potrzebą rozwoju aktywności społecznej mieszkańców (np. warsztaty, spotkania, pikniki, szkolenia)						
6.	Związane z potrzebą zachowania dziedzictwa lokalnego						
7.	Związane z potrzebą promocji obszaru objętego LSR						

11. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

12. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak, inne projekty byłyby bardziej efektywne
2. Zastosowanie innych projektów dałoby podobne rezultaty
3. Nie, inne projekty byłyby mniej efektywne
4. Trudno powiedzieć

13. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. LGD powinna ograniczyć się do założeń Lokalnej Strategii Rozwoju
2. LGD powinna podejmować również wyzwania wykraczające poza LSR
3. Trudno powiedzieć

14. Co jeszcze mogła by zrobić LGD, aby skuteczniej rozwiązywać problemy społeczne?

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę o podanie kilku informacji o sobie, wyłącznie w celach statystycznych

15. W której gminie Pan(i) mieszka?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Gmina Brok
2. Gmina Andrzejewo
3. Gmina Boguty-Pianki
4. Gmina Małkinia Górna
5. Gmina Nur
6. Gmina Ostrów Mazowiecka
7. Gmina Stary Lubotyń
8. Gmina Szulborze Wielkie
9. Gmina Wąsewo
10. Gmina Zaręby Kościelne

16. Płeć

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta
2. Mężczyzna

17. Do jakiej kategorii wiekowej może się Pan(i) zaliczyć?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat
2. od 18 do 25 lat
3. od 26 do 35 lat
4. od 36 do 50 lat
5. więcej niż 50 lat

18. Jestem:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Rolnikiem
2. Członkiem organizacji społecznej (stowarzyszenie, fundacja, KGW lub OSP)
3. Przedsiębiorcą
4. Reprezentantem podmiotu z sektora publicznego (gmina, dom kultury)
5. Żadne z powyższych

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.4. Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD

Poziom satysfakcji mieszkańców

Zapraszamy Państwa – mieszkańców obszaru Lokalnej Grupy Działania „ZIELONE SIOŁO” do wyrażenia opinii na temat warunków życia w naszej gminie.

Ankieta jest anonimowa, a jej wyniki posłużą wyłącznie temu, aby dostosować Lokalną Strategię Rozwoju do potrzeb mieszkańców i obszaru LGD.

1. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

3. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie mam zdania
1.	Atrakcyjności turystycznej						
2.	Promocji dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki						
3.	Infrastruktury i oferty kulturalnej						
4.	Infrastruktury i oferty sportowej i rekreacyjnej						
5.	Infrastruktury drogowej						
6.	Zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów						
7.	Tożsamości mieszkańców z regionem						
8.	Działań i usprawnień na rzecz osób niepełnosprawnych						
9.	Działań na rzecz bezrobotnych						
10.	Działań na rzecz osób przed 34 rokiem życia						
11.	Działań na rzecz osób po 50 roku życia						
12.	Działań na rzecz kobiet						
13.	Możliwości zatrudnienia poza rolnictwem						
14.	Sprzyjających warunków dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy						

4. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	nie wiem
1.	Uczestniczę w wydarzeniach organizowanych w gminie (kulturalnych, rekreacyjno-					

	sportowych, obchodach świąt etc.)					
2.	Biorę udział w przygotowywaniu gminnych wydarzeń (sam(a) albo w ramach grupy, do której należę)					
3.	Należę do stowarzyszenia/organizacji pozarządowej (stowarzyszenie, fundacja)					
4.	Należę do nieformalnej grupy społecznej (np. chór, zespół tańca etc.)					
5.	Mam możliwości, by wypowiadać się na temat ważnych zagadnień (dotyczących gminy i mojej miejscowości)					
6.	Jestem członkiem rady/komitegu (np. w szkole, klubie sportowym, przedsiębiorstwie)					
7.	Znam najważniejsze fakty historyczne dotyczące mojej miejscowości/gminy					
8.	Potrafię wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy					
9.	Na terenie mojej gminy mogę rozwijać się zawodowo					
10.	W mojej gminie powstaje wiele firm					
11.	W mojej gminie chętnie inwestują przedsiębiorcy					
12.	Na terenie mojej gminy są sprzyjające warunki dla turystów i osób przyjezdnych					

5. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak

3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

6. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. tak
2. nie

7. Jakie są powody?

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Trudny dostęp do edukacji
2. Trudny dostęp do instytucji kultury
3. Utrudniony dostęp do placówek opieki nad dziećmi
4. Brak perspektyw zawodowych
5. Powody osobiste/ rodzinne
6. Inne (jakie?)

8. Czy w Pana/i gminie, począwszy od 2016 r. realizowano projekty ze środków unijnych?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Nie

9. Ile projektów zrealizowano?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Od 1 do 5
2. Od 6 do 10

3. Więcej niż 10
4. Nie wiem/trudno powiedzieć

10. Czy projekty te poprawiły warunki życia w gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Trudno powiedzieć
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

12. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Ani tak, ani nie
3. Nie

13. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

14. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Trudno powiedzieć
3. Nie

15. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności? (Prosimy o zaznaczenie „x” trzech najważniejszych)

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Promocja obszaru, dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych, turystyki
2. Infrastruktura i oferta kulturalna
3. Infrastruktura i oferta sportowa i rekreacyjna
4. Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)
5. Infrastruktura drogowa
6. Aktywność społeczna mieszkańców (zaangażowania w sprawy lokalne)
7. Działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem
8. Działania wynikające z inicjatywy mieszkańców
9. Warunki życia osób niepełnosprawnych
10. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych
11. Zwiększenie liczby miejsc pracy poza rolnictwem
12. Działania na rzecz osób do 25 roku życia

13. Działania na rzecz seniorów
14. Działania na rzecz ochrony środowiska i klimatu

16. Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania „ZIELONE SIOŁO”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak znam, słyszałam/em
2. Nie znam, nie słyszałam/em

17. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. od znajomych, sąsiadów
2. w instytucji (urząd, szkoła)
3. z lokalnej prasy
4. widziałem/am działania LGD
5. uczestniczyłem/am w działaniach LGD/ brałem/am udział w projekcie

18. Status na rynku pracy:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Osoba (fizyczna, prawna lub inna) prowadząca działalność gospodarczą
2. Zatrudniony/a w rolnictwie
3. Zatrudniony/a poza rolnictwem
4. Uczący się/studiujący
5. Osoba bezrobotna
6. Inny typ, jaki?

19. Płeć:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta
2. Mężczyzna

20. Niepełnosprawność:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Osoba niepełnosprawna, posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności
2. Osoba pełnosprawna

21. Wykształcenie:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. podstawowe
2. zasadnicze zawodowe
3. średnie
4. policealne
5. licencjat, inżynier
6. wyższe magisterskie
7. inne

22. Wielkość gospodarstwa rolnego:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. nie posiadam gospodarstwa rolnego
2. do 5 ha
3. 6-10 ha
4. 11-20 ha
5. 21-50 ha
6. >50 ha

23. Wiek

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat
2. 18 do 25 lat
3. 26-35 lat
4. 36-50 lat
5. więcej niż 50 lat

24. Miejsce zamieszkania:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Gmina Brok
2. Gmina Andrzejewo
3. Gmina Boguty-Pianki
4. Gmina Małkinia Górna
5. Gmina Nur
6. Gmina Ostrów Mazowiecka
7. Gmina Stary Lubotyń
8. Gmina Szulborze Wielkie
9. Gmina Wąsewo
10. Gmina Zaręby Kościelne
11. Inna gmina

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.5. Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego

1. Wprowadzenie
 - a. Przedstawienie moderatora, opisanie celu badania, anonimowości uzyskanych odpowiedzi, konieczność nagrywania wywiadu z uwagi na późniejszą analizę wyników
2. Ocena wpływu na kapitał społeczny
 - a. Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
 - b. W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
3. Przedsiębiorczość
 - a. W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
 - b. Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe
 - a. W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
 - b. W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
5. Grupy defaworyzowane
 - a. Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
6. Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
 - a. Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
7. Innowacyjność
 - a. W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
 - b. Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
8. Ocena funkcjonowania LGD
 - a. Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwala na efektywną i skuteczną realizację LSR?
 - b. Jak jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
 - c. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?
9. Zakończenie spotkania

Czas trwania 120 minut